

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

EVLİ VE ÇOCUK SAHİBİ OLAN BİREYLERİN
ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI VE
EVLİLİK UYUMUNUN EBEVEYN TUTUMU İLE
İLİŞKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Melis GEDİK ÖZLÜ

Danışman

Prof. Dr. Nurhan FİSTİKCI

İstanbul - 2022

TEZ TANITIM FORMU

- Yazar Adı Soyadı** : Melis GEDİK ÖZLÜ
- Tezin Dili** : Türkçe
- Tezin Adı** : Evli Ve Çocuk Sahibi Olan Bireylerin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ve Evlilik Uyumunun Ebeveyn Tutumu İle İlişkisi
- Enstitü** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
- Anabilim Dalı** : Psikoloji
- Tezin Türü** : Yüksek Lisans
- Tezin Tarihi** : 25.01.2022
- Sayfa Sayısı** : 129
- Tez** : Prof. Dr. Nurhan FISTIKCI
- Danışmanları**
- Dizin Terimleri** : Çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu, ebeveyn tutumları
- Türkçe Özet** : Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumları ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişki incelemektedir.
- Dağıtım Listesi** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Melis GEDİK ÖZLÜ

T.C.

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**EVLİ VE ÇOCUK SAHİBİ OLAN BİREYLERİN
ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI VE
EVLİLİK UYUMUNUN EBEVEYN TUTUMU İLE
İLİŞKİSİ**

Yüksek Lisans Tezi

Melis GEDİK ÖZLÜ

Danışman

Prof. Dr. Nurhan FİSTİKCI

İstanbul - 2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez/proje olarak sunulmadığını beyan ederim.

Melis GEDİK ÖZLÜ

.../.../2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Melis Gedik Özlü'nün Evli Ve Çocuk Sahibi Olan Bireylerin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ve Evlilik Uyumunun Ebeveyn Tutumu İle İlişkisi adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalı, Klinik Psikoloji bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan *Prof. Dr. Nurhan FİSTİKCI*
(Danışman)

İmza

Üye *Dr. Öğr. Üyesi Esra SAVAŞ*

İmza

Üye *Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SET*

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 2022

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırma evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Bu amaç doğrultusunda araştırmaya 107'si kadın 56'sı erkek olmak üzere 163 ebeveyn katılmıştır. Katılımcılara, Katılımcı Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği, Evlilik Uyumu Ölçeği ve Ebeveyn Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizi için çocukluk çağı ruhsal travmaları ve evlilik uyumu, çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ebeveyn tutumları, evlilik uyumu ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiler ayrı ayrı korelasyon ile incelenmiştir. Analizler sonucunda; çocukluk çağı ruhsal travmaları ile evlilik uyumu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ebeveyn tutumlarından demokratik tutum ile negatif yönlü bir ilişki bulunurken; otoriter tutum ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evlilik uyumu ve demokratik tutum arasında da pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocukluk çağı ruhsal travmaları alt boyutları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkisinin analizleri sonucunda; fiziksel ihmal ve duygusal ihmal artarken demokratik tutumun azaldığı, otoriter tutumun arttığı bulunmuştur. Duygusal istismar ve cinsel istismar artarken izin verici tutumun arttığı bulunmuştur. Çocukluk çağı ruhsal travmaları alt boyutları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkisinin analizleri sonucunda; fiziksel ihmal ve duygusal istismar artarken evlilik uyumunun azaldığı bulunmuştur. Çalışma sonuçları literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu, ebeveyn tutumları

SUMMARY

In this study, the relationships between childhood traumas, marital adjustment, and parental attitudes of individuals who are married and have children aged 2-6 were investigated. The sample of the study consists of 163 parents (107 female and 56 male). Participant information form, Childhood Trauma Questionnaire, Marital Adjustment Scale, and Parent Attitude Scale were applied. For the analysis of the data, all the relationships of childhood traumas with marital adjustment and parental attitudes were examined separately. As a result, it was reported that there is a significant and negative correlation between childhood traumas and marital adjustment. Although childhood traumas have a significant and negative correlation with democratic parenting, are correlated with authoritarian parenting positively. Also, it was found that marital adjustment and democratic parenting have a significant and positive correlation. According to the analysis of the correlation between the subscales of childhood traumas and parental attitudes, it was reported that while physical and emotional neglect increased, democratic parenting decreased but authoritarian parenting increased. Besides, it was reported that emotional/sexual abuse and permissive parenting are positively correlated. According to the analysis of the relationship between the subscales of childhood traumas and marital adjustment, it was found that while physical neglect and emotional abuse increased, marital adjustment decreased. The results of the study were discussed correlation the literature.

Key Words: childhood traumas, marital adjustment, parental attitudes

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISATLMALAR.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
EKLER LİSTESİ.....	x
ÖNSÖZ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN AMACI VE ÖZELLİKLERİ

1.1.Araştırmanın Problemi.....	4
1.2.Araştırmanın Amacı.....	6
1.3.Araştırmanın Önemi.....	6
1.4.Araştırmanın Hipotezleri.....	6
1.5.Araştırmanın Varsayımları.....	6
1.6.Araştırmanın Sınırlılıkları	7

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları.....	8
2.1.1.Fiziksel İhmal.....	10
2.1.2. Fiziksel İstismar.....	11
2.1.3. Duygusal İhmal.....	11
2.1.4. Duygusal İstismar.....	12
2.1.5. Cinsel İstismar.....	13
2.2. Evlilik Uyumu.....	14
2.3. Ebeveyn Tutumları.....	16
2.3.1. Demokratik Tutum.....	17

2.3.2. Otoriter Tutum.....	18
2.3.3. Aşırı Koruyucu Tutum.....	19
2.3.4. İzin Verici Tutum.....	20
2.4. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları, Ebeveyn Tutumları Ve Evlilik Uyumu İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	27
3.2. Araştırmanın Örnekleme.....	27
3.3. Veri Toplama Araçları.....	32
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	32
3.3.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği.....	32
3.3.3. Evlilikte Uyum Ölçeği.....	33
3.3.4. Ebeveyn Tutumları Ölçeği.....	33
3.4. Verilerin Toplanması.....	34
3.5. Verilerin Çözümlemesi	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR.....	35
----------------------	-----------

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ.....	78
ÖNERİLER.....	87
KAYNAKÇA.....	88
EKLER.....	97

KISALTMALAR

- DSM** : Diagnostic and Statistical Manual for Mental Disorders – Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatiksel El Kitabı
- UNİCEF** : Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
- APSAC** : Amerikan Profosyonel Kuruluşu
- Akt.** : Aktaran
- Ark.** : Arkadaşları
- X** : Ortalama
- Ss** : Standart Sapma
- TÜİK** : Türkiye İstatistik Kurumu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Çalışma Grubunun Cinsiyet Dağılımı.....	27
Tablo 3.2. Çalışma Grubunun Yaş Dağılımı.....	27
Tablo 3.3. Çalışma Grubunun Eğitim Durumları Dağılımı.....	28
Tablo 3.4. Çalışma Grubu Evlenme Şekilleri Dağılımı.....	28
Tablo 3.5. Çalışma Grubunun Evlilik Yılları Dağılımı.....	28
Tablo 3.6. Çalışma Grubunun Çocuk Sayısının Dağılımı.....	28
Tablo 3.7. Çalışma Grubunun Çocuklarının Yaş Dağılımı.....	29
Tablo 3.8. Çalışma Grubunun Çocuklarının Cinsiyet Dağılımı.....	29
Tablo 3.9. Çalışma Grubunun Herhangi Bir İşte Çalışma Durumu.....	30
Tablo 3.10. Çalışma Grubunun Ekonomik Durumunun Dağılımı.....	30
Tablo 3.11. Çalışma Grubunun Kardeş Sayısı Dağılımı.....	30
Tablo 3.12. Çalışma Grubunun Doğum Sırası Dağılımı.....	31
Tablo 3.13. Çalışma Grubunun Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumlarının Dağılımı.....	31
Tablo 4.1. Çalışma Grubunun Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Alt Boyut ve Toplam Travma Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Dağılımları..	35
Tablo 4.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann-Whitney Testi Sonuçları.....	36
Tablo.4.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	37
Tablo 4.4. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Evlenme Şekline Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	39

Tablo 4.5. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	40
Tablo.4.6. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Evlilik Yılına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	42
Tablo 4.7. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları...	43
Tablo 4.8. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Yaşa Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	45
Tablo.4.9. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları...	46
Tablo 4.10. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal-Wallis U Testi Sonuçları.....	48
Tablo 4.11. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği Puan Ortalaması ve Standart Sapması	50
Tablo 4.12. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği-Uyum Dağılımları.....	50
Tablo 4.13. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği-Mutluluk Dağılımları.....	51
Tablo 4.14. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	52
Tablo 4.15. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Yaşa Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları....	52
Tablo 4.16. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	53

Tablo 4.17. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Herhangi Bir İşte Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	54
Tablo 4.18. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Evlilik Yıllarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	54
Tablo 4.19. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	55
Tablo 4.20. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	56
Tablo 4.21. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumunun Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	56
Tablo 4.22. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Evlenme Şekline Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	57
Tablo 4.23. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Ekonomik Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	58
Tablo 4.24. Çalışma Grubunun Ebeveyn Tutum Ölçeği Alt Kategorilerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	58
Tablo 4.25. Ebeveyn Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	59
Tablo 4.26. İzin Verici Tutum ve Aşırı Koruyucu Tutumun Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait T Testi Sonuçları.....	60
Tablo 4.27. Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	61

Tablo 4.28. İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Herhangi Bir İşte Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	62
Tablo 4.29. İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Evlilik Yıllarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	63
Tablo 4.30. İzin Verici Tutumun Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Ait T Testi Sonuçları.....	64
Tablo 4.31. Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	65
Tablo 4.32. İzin Verici Tutum ve Aşırı Koruyucu Tutumun Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait T Testi Sonuçları.....	67
Tablo 4.33. Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	67
Tablo 4.34. İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	68
Tablo 4.35. İzin Verici Tutumun Ekonomik Duruma Göre Farklılaşma Durumuna Ait T Testi Sonuçları.....	70
Tablo 4.36. Otoriter Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Demokratik Tutumun Ekonomik Duruma Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	71
Tablo 4.37. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ile Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişkinin Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 4.38. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ile Evlilikte Uyum Arasındaki İlişkinin Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	74

Tablo 4.39. Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, İzin Verici Tutum ve Otoriter Tutum ile Evlilikte Uyum Arasındaki İlişkinin Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....74

Tablo 4.40. Evlilik Uyumu Yüksek ve Evlilik Uyumu Düşük Olan Katılımcıların Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Kategorilerinin ve Toplam Travma Puanlarının Karşılaştırılması İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları.....75

Tablo 4.41. Evlilik Uyumu Yüksek ve Evlilik Uyumu Düşük Olan Katılımcıların Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, İzin verici Tutum ve Otoriter Tutum Puanlarının Karşılaştırılması İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları.....77

EKLER LİSTESİ

Ek A: Katılımcı Bilgi Formu

Ek B: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Ek C: Evlilik Uyumu Ölçeği

Ek D: Ebeveyn Tutum Ölçeği

ÖNSÖZ

Tez yazım sürecinde desteklerini esirgemeyen, yol gösterici olan tez danışmanım Prof. Dr. Nurhan Fıstıkcı'ya;

Tez savunma jüri üyelerim olan verdikleri bilgiler ve sordukları sorular ile beni aydınlatan Dr. Öğr. Üyesi Esra Savaş ve Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Set hocalarıma saygılarımı sunar ve çok teşekkür ederim.

Samimiyetle ve sabırla araştırmama katılan ve bilime katkı sağlayan tüm katılımcılara;

Evli bireylere ulaşmamda bana destek olan kıymetli eşimin ailesi Raziye Yılmaz, Erman Özlü ve Deniz Akyıldız'a;

Çalışma hayatım sırasında eğitim almamı destekleyen ve ilgisini esirgemeyen değerli arkadaşım Elifda Hafizoğlu'na ve rahmetli meslektaşım Eda Nur Oğuz'a;

Tez sürecinde fikirlerine danıştığım, desteğini hiç esirgemeyen sevgili meslektaşım ve canım arkadaşım Araştırma Görevlisi Rana Durmuş'a;

Beni yetiştiren, her anımda yanımda olan, eğitim hayatım boyunca arkamda duran, bana verdikleri değeri ve ilgiyi her zaman hissettiğim, bana hep inanan ve beni hep destekleyen annem Demet Gedik'e, babam Mahmut Gedik'e, canımdan çok sevdiğim kardeşim Berkay Gedik'e;

Yüksek lisans eğitimim ve tez yazım sürecinde olduğu gibi yaptığım her işte yanımda olan, tüm çalışmalarım sırasında bıkmadan saatlerce beni dinleyen, fikir veren, yardımını hiç esirgemeyen, sınavlar ve tez yazım süreci stresinde beni rahatlatan ve bütün kaygılarımı gideren, bana benden çok güvenen, hayallerimi hayalleriyle birleştiren eşim Ümit Emre Özlü'ye;

Ve minik yardımcım, tez yazım sürecindeki en yakın takipçim ve her anımın ortağı, bu süreç içerisinde zamanından çalmak zorunda kaldığım, gülüşleriyle beni rahatlatan, motivasyon kaynağım kızım Lavin Bade Özlü'ye çok teşekkür ederim.

Yazmış olduğum yüksek lisans tezimi biricik kızım Lavin Bade'ye ithaf ediyorum.

GİRİŞ

Evlilik, toplum yapı taşlarından olan aile kurmanın hukuksal ve kültürel bir getirisidir. Çiftler birlikte bir evi paylaşarak, evin ve hayatın sorumluluklarını birlikte paylaşmayı hedeflerler. Evlenen çiftlerin ortak amaçlarından biri çocuk sahibi olmaktır. Ortak bir amaç olan çocuk sahibi olmak da ortak bir görevi beraberinde getirir: çocuk yetiştirmek. Anne ve babalar çocuk yetiştirirken iletişim içerisinde olurlar ve bu iletişim esnasında çocuğa olumlu ya da olumsuz şekilde yansımaları bulunur. Bazen bu iletişim çocuğun gelişimini iyiye götürebilirken bazen de olumsuz giden bir seyir görülebilir. Çoğu zaman farkında olmadan çocuğun hayatında, benliğinde, kişiliğinde, gelişiminde kalıcı olan ya da olmayan izler bırakabilirler. Anne ve babaların çocuk sahibi olduklarında çocuklarına sağlamaları gereken ihtiyaçları vardır. Aile; çocuğun güvende olduğunu hissettiği, sağlıklı bir manevi ortamın kurulduğu, kendini gerçekleştirebildiği, değerli olduğunu hissettiği, sorumluluk almayı ve sorunlarla baş etmeyi öğrendiği bir ortam olmalıdır (Cüceloğlu, 2016). Her aile bu ihtiyaçları karşılarken farklı tutum sergilemektedir. Geçmişten bu yana bakıldığında aileler, izin verici tutumdan otoriter tutuma, sonrasında demokratik tutuma doğru şekil değiştirerek birçok farklı tutumu benimsemiş ve uygulamışlardır (Alpoğuz ve Şahin, 2014). Çocukların bazen bu tutumlar ışığında yaşamış oldukları olaylar ve hissiyatları ile bazen de çevresel faktörlerin sebep oldukları durumlar ile olumlu ya da olumsuz etkilerinden bahsetmek mümkündür. Olumsuz yanlarından bahsettiğimiz durumlar karşımıza çocukluk çağı travmaları kavramını çıkartmaktadır.

Bu araştırmada; 2-6 yaş arası çocuğu olan evli bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu ve ebeveyn tutumu arasındaki ilişkileri incelenecektir.

Çocukluk çağı travmaları; çocukların bakım verenleri tarafından maruz kalınan cinsel, fiziksel, duygusal istismar veya ihmal ile ortaya çıkan travmalardır (Yunus Tozan, 2019). Ruhsal yönden ya da fiziksel açıdan etkiler bırakan bu travmalar çocukları sadece yaşadıkları dönemde değil, yetişkinlik hayatlarında da etkilemektedir. Yetişkinlikte karşımıza çıkan psikolojik rahatsızlıkların, yaşanan sosyal problemlerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ilişkili olduğunu ortaya koyan araştırmalar mevcuttur.

Kişilerin sosyal bir yapı olan evlilikleri içerisinde kendilerini iyi, mutlu ve eşleriyle iletişim kurarak anlaşabildiklerini ifade eden evlilik uyumu kavramı birçok

araştırmaya konu olmuştur. Evlilik uyumunun, kişilerin cinsiyeti, maddi durumu, evlilik yaşı gibi birçok demografik özelliğe göre farklılık gösterdiğini ortaya koyan araştırmalar mevcuttur. Benzer şekilde, evlilik uyumunun çocukluk çağı ruhsal travmaları, anne ve baba tutumları, çocukların kişilik özellikleri veya kişilerin bağlanma şekilleri gibi farklı birçok konu ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar da mevcuttur. Bu çalışmada evlilik uyumu ölçülürken; kişilerin evliliklerinde kendilerini nasıl hissettikleri, eşleri ile iletişimlerini nasıl değerlendirdikleri dikkate alınmıştır.

Aile; en küçük haliyle anne, baba ve çocuktan oluşan sosyal bir yapıdır. Aile içerisindeki olaylar aile içindeki kişileri etkilediği kadar toplumu da etkileyen bir yapıya sahiptir. Anne ve babanın tutumları, çocuğu direkt olarak etkilemektedir. Bazen olumlu bazen ise olumsuz şekilde yansıyan anne-baba tutumlarını Darling ve Steinberg (1993) tarafından çocuğun davranışlarına karşı ortaya konulan tutumlar olarak tanımlanmıştır. Ebeveyn tutumlarının kategorilendirmesi literatürde farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada otoriter tutum, demokratik tutum, izin verici tutum ve aşırı koruyucu tutum olarak ele alınmıştır. Ebeveyn tutumlarının kültürel faktörler, cinsiyet, çocukların özellikleri, çocuk sayısı ve sırası gibi birçok değişkenle ilişkisini gösteren araştırmalar mevcuttur.

2-6 yaş arası çocuğu olan ebeveyn tutumlarına odaklanan bu çalışma erken çocukluk evresine dikkat çekmektedir. İlk çocukluk veya erken çocukluk evresi olarak adlandırılan 0-6 yaş arası dönemde çocuklar yeteneklerini keşfeder, sosyal hayata hazırlanırlar. 0-6 yaş arasındaki deneyimlere vurgu yapan kuramlar geçmişten günümüze kadar uzanmaktadır. Erken çocukluk evresinin çocukların gelişimindeki önemi büyüktür (Aydoğdu ve Dilekmen, 2016). Çocukların erken çocukluk evresinde yaşadıkları davranışsal problemler, ergenliklerinde hatta yetişkinliklerinde yaşadıkları problemlerin benzerleri olacaktır (Taner Derman ve Başar, 2013). Erken çocukluk evresinin öneminden bahseden Psikanalitik kurama göre, çocuğun anne ve babasıyla erken çocukluk evresinde yaşadığı olaylar ve iletişimi çocuğun gelişimde önemli ölçüde rol oynamaktadır (Arslan, 2019). Sigmund Freud, analizleri sonucunda Kişilik Gelişim Kuramı'nda erken çocukluk evresindeki yaşantıların kişilerin yetişkinlik yaşantılarını, patolojilerini etkilediği sonucunu çıkarmıştır (Klein, 2011). Erikson'un Psikososyal Kuramı da aynı şekilde ilk çocukluk deneyimlerinin öneminden bahsederken, sonraki deneyimlerinde önemli olduğu vurgusunu yapmaktadır. Erikson, gelişim evrelerinden bahsederek, her gelişim evresinde kazanılması gereken görev

olduğunu ve bu görev kazanılmazsa bir krizi getirdiğini söylemektedir. Buna göre; erken çocukluk evresinde, güvene karşı güvensizlik, overkliğe karşı utanç ve kuşku, girişimciliğe karşı suçluluk dönemleri vardır. Erikson'a göre ocuk, bu dönemlerdeki krizlerini ozerse sağlıklı bir gelişim gösterecektir (Santrock, 2012).

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN AMACI VE HİPOTEZLERİ

1.1.ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Çocukluk dönemi bireyin tüm hayatını doğrudan etkileyen önemli dönemlerden birisidir. Çocuklukta yaşanabilecek olumsuz deneyimlerle gelişen çocukluk çağı travmaları da; bireyin tüm hayatını doğrudan etkiler. Çocukluk çağı ruhsal travmaları bireylerin; kişiliğini oluşturur ve duygularını, düşüncelerini, yaşama bakışını şekillendirir. Çocukluk çağında yaşanan ruhsal travmaların yetişkinlikteki birçok psikopatoloji ile, ilişki sorunlarıyla, duygusal problemlerle ilişkili olduğu araştırmalarla da gösterilmiştir.

Çocuğun doğumundan itibaren içinde büyüdüğü aile ortamı çocuğun sağlığı açısından oldukça önemlidir. Sevgi dolu, çocuğa karşı tutarlı, sevecen, olumlu bir tavır içinde büyüyen çocuk sağlıklı bir şekilde hayatına devam edecektir. Bunun yanında çocuk ilk sosyal ortamı olan ailede ebeveynlerinin tutum ve davranışlarıyla iletişim becerisi öğrenecek, problem çözme davranış kalıpları da oluşturulacaktır. Bu nedenle ebeveyn tutumları, çocuğun gelişiminde önemli bir yere sahiptir.

Yapılan çalışmalar göstermektedir ki çocuğun gelişimini ve ilerleyişini etkileyen bir diğer unsur da anne ve babanın kendi içindeki uyumlarıdır. Evlilik; iki kişinin aynı evde yaşamak, çocuk yapmak ve yetiştirmek, hayatlarını paylaşmak gibi hedefleri olan birliktelik şeklidir. Ailede kurulan ilişkiler, aile bireylerinin sosyal becerilerinin ve kişiliğinin gelişmesine destek sağlayıp, onları topluma hazırlar ve topluma uyumunu sağlar.

Yapılan araştırmalar ışığında evlilik uyumunun ebeveyn tutumuna etkisi olduğu gösterilmiştir. Aynı şekilde çocukluk çağı ruhsal travmaları da ebeveyn tutumu ilişkisini gösteren çalışmalar olmakla birlikte, sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmaktadır. Araştırmaların sonuçları incelendiğinde ebeveyn tutumlarının iki faktöre de bağlı olduğu gösterilmiş olsa da bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu araştırmada üç kavram birlikte değerlendirilerek; bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu ve ebeveyn tutumları ile ilişkisi araştırılacaktır.

Araştırmanın esas amacı; evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu çalışmada ebeveyn tutumları Ebeveyn Tutum Ölçeği ile ölçülmüş ve demokratik tutum, izin verici tutum, aşırı koruyucu tutum ve otoriter tutum olarak ele alınmıştır. Çocukluk çağı ruhsal travmaları ise; Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği ile ölçülerek fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal ihmal, duygusal istismar ve cinsel istismar olarak ele alınmaktadır. Evlilik uyumunu ölçmek için ise Evlilik Uyum Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmanın problemleri şu şekildedir:

- 1.Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile evlilik uyumu arasında ilişki var mıdır?
2. Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ebeveyn tutumları arasında ilişki var mıdır?
- 3.Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin evlilik uyumları ile ebeveyn tutumları arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

- 1.Evlilik uyumu yüksek olan evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı travmaları ile evlilik uyumu düşük olan evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları arasında farklılık var mıdır?
- 2.Evlilik uyumu yüksek olan evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin ebeveyn tutumları ile evlilik uyumu düşük olan evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin ebeveyn tutumları arasında farklılık var mıdır?
3. Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları sosyodemografik özelliklere göre farklılaşır mı?
4. Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin evlilik uyumları sosyodemografik özelliklere göre farklılaşır mı?
5. Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin ebeveyn tutumları sosyodemografik özelliklere farklılaşır mı?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumları ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırma sonucunun literatüre katkı sağlaması hedeflenmektedir.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırma üç kavramın birbiriyle ilişkisini incelemektedir: çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu ve ebeveyn tutumları. Daha önceki yapılan çalışmalarda üç kavram farklı kombinasyonlar ile ilişkileri araştırılmak üzere incelenmiştir. Literatürü taradığımızda; çocukluk çağı ruhsal travmalarının ebeveyn tutumlarına etkisi ve evlilik uyumunun ebeveyn tutumlarına etkisi ve çocukluk çağı ruhsal travmalarının evlilik uyumuna etkileri ayrı ayrı araştırılmıştır. Tüm bu araştırmalarda, benzer sonuçların yanısıra farklı ilişkiler de tespit edilmiştir. Bu araştırmada, üç kavram birlikte değerlendirilerek literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır. Bunun yanında aile olmanın getirisinden olan çocuk sahibi olmak ve çocuk yetiştirmenin gerek yetişen bireyleri gerek çevresindeki insanları gerekse toplumu etkilediği aşikardır. Bu sebeple, çocuk sahibi olmayı düşünen tüm bireyler için yol gösterici olması hedeflenmektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir:

1. Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ebeveyn tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
2. Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin evlilik uyumları ile ebeveyn tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
3. Evli ve 2-6 yaş arası çocuğu olan bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.5. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Katılımcıların Kişisel Bilgi Formu'na, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'ne, Evlilik Uyumu Ölçeği'ne ve Ebeveyn Tutumu Ölçeği'ne doğru bilgi verdikleri kabul edilecektir.

1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Bu araştırmanın rneklemi, İstanbul ili ile sınırlı kalacaktır.
2. Anne ve babaların tutumları Ebeveyn Tutum leği'ne verdikleri bilgilerle sınırlı kalacaktır.
3. Ebeveyn Tutum leği'nin geçerlik ve güvenirlik çalıŐmasının 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerde yapılması dolayısıyla 2-6 yaş grubu çocuğu sahip bireylerle sınırlı kalacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI

Travma kavramı, 1952'den bu yana Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı'nda (DSM) farklı tanımlamalarla ve şekil değiştirerek günümüze kadar gelmiştir. Son olarak 2013 yılında yayımlanan DSM-V'te; gerçek ya da ölümle sonuçlanan bir olayla karşılaşma, cinsel içerikli bir olayla karşı karşıya kalma ya da olumsuz bir olaya tanıklık etme şeklinde tanımlanmıştır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013). Kişinin yakınlarının ya da kendisinin sağlığının zarar görmesi, yaşamının risk altında olması veya bütün bunlara tanık olması sonucunda yaşanan yoğun kaygı ve korku ile karşı karşıya kalması durumlarında travmadan bahsedebiliriz. Yaşanan travmanın sonucunda; korku, anksiyete, somatik belirtiler, kaçınma davranışı, psikolojik rahatsızlıklar gibi birçok etki görülebilir. Literatürde de yer edinen travma sonrası stres bozukluğu, travmatik yaşantı sonucu oluşan semptomlarla kendini gösteren bir tanı şeklidir (Bolu, Pan, Günay, Öznur, Aydemir ve Erdem, 2014). Travmatik yaşantılar kişilerin travmanın yaşandığı dönemde bazı bilişsel fonksiyonlarını sıkıntıya sokabileceği, davranışsal problemler yaratabileceği gibi uzun vadede de benzer durumlar yaşamasına sebep olabilir (Soyumtürk, 2021, s.21).

Ruhsal bir travmadan bahsedebilmemiz için; kişinin beden ya da ruh sağlığını tehdit etmesi, kişide korku gibi duygulara sebep olması, beklenmedik veya ani gelişen olaylar sonucunda oluşması gerekmektedir (Akyıl, 2019). Doğa olayları ya da insan sebebiyle gerçekleşen olaylar kişide travmatik bir yaşantıya sebep olabilir. Çocukluk çağı travmaları 18 yaşından önce maruz kalınan cinsel, fiziksel, duygusal istismar veya ihmal ile ortaya çıkan travmalardır (akt. Yunus Tozan, 2019).

Dünya Sağlık Örgütü (2006); çocukluk çağı ruhsal travmalarını çocuğa isteyerek ya da istemeyerek fiziksel, duygusal ya da cinsel gelişimini olumsuz şekilde etkileyen duruma maruz kalması ya da mahrum bırakılması olarak ifade etmektedir. Çocukluk çağı travmaları karşımıza çocuk istismarı veya ihmali şeklinde çıkmaktadır. Çocuk istismarı; 18 yaşından küçük bireyin bakım verenleri tarafından büyüme ve gelişimini engelleyecek şekilde zarara uğratılmasını ifade eder. Çocuk ihmali ise; 18 yaşından küçük bireye bakım verenlerinin gerekli fiziksel, duygusal ihtiyaçlarını karşılanmamasını anlatmaktadır (akt. Çarıkçı, 2019).

Çocuk istismarı yüzyıllardır farklı şekillerde karşılaşılan ve çözüme ulaştırılamamış ciddi bir meseledir.

Çocukların travmatik yaşantılardan daha kolay etkilendiğini söylemek mümkündür. Çocuklukların travmatik yaşantılardan daha çabuk etkilenmelerinin sebeplerinden biri, gelişmeyen savunma mekanizmalarıdır (Bulut, 2009). Çocukluk çağı ruhsal travmalarının psikolojik problemlere yol açmasının sebebini Kendal-Tackett (2012), travmaların bedeni stres ve tehlike durumlarına karşı hassaslaştırması olduğunu söylemektedir. Teicher ve Samson (2004), travmanın oluşumunun bilişsel süreçlerle ilişkili olduğunu söylemektedir. Travmatik yaşantılar patolojik rahatsızlıklara sebep olurken öncelikle stres nöron yapılarını değiştirir, sonrasında sağ-sol hemisfer arasındaki iletişim sorunuyla birlikte limbik sistemde uyarılmalar artar ve serebral vernic işlevinde azalma meydana gelir. Tüm bunların neticesinde de patolojik risk etmenleri oluşmaktadır (Akt. Özdemir, 2020). Travmatik bir olay sırasında vücutta adrenalin artışı olur ve strese karşı kendini korumak için sinir sistemi tetiklenir. Varolan uyaranlara karşı hassasiyet kazanılarak benzer uyaranlarla karşılaşıldığında travma tetiklenerek stres semptomları oluşabilir (Alpay, 2015; Kurucak, 2020).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının fiziksel sonuçları ortadan kalksa dahi davranışsal ve psikolojik sonuçlarının yetişkinlik yıllarında dahi devam ettiğini gösteren araştırmalar mevcuttur. Bayraktar (2016), istismarın sonuçlarını bilişsel, sosyal, duygusal ve fiziksel olarak ayırtmıştır. Buna göre; disosiasyon travmanın fiziksel sonuçlarından biridir. Travmaya maruz kalan kişi, beden ve zihni ikiye ayıran bu savunma mekanizması sayesinde kişi travmadan uzaklaşarak anksiyetisini azaltır ve kendini korur (Bayraktar, 2016; Bolu ve ark., 2014). Çocukluk çağı travmaları olan kişilerin depresyon ve kaygı semptomlarının daha fazla olduğu da bilinmektedir (Miu, Bilc, Bunea ve Szentagotai-Tatar, 2017). Davranışsal ve psikolojik etkilerinin yanısıra travmatik yaşantıların bilişsel etkilerini gösteren çalışmalar da yapılmaya başlamıştır. Bu araştırmalar öncelikle travmatik yaşantının limbik sistemi etkilediğini göstermek üzerine başlatılmıştır (Akt. Teicher ve ark., 2016). Çocukluk çağı ruhsal travmaları sonrası DSM'de tanımlanmış olan Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Obsesif-Kompulsif Bozukluk, madde bağımlılıkları da araştırmacılar tarafından yaşanabileceği gösterilmiştir (Dereboy, Şahin Demirkapı, Şakiroğlu ve Şafak Öztürk 2018). Yapılan araştırmalar travmaya maruz kalan çocukların okul başarılarında düşüklük olduğu, dikkat ve bellek gibi bilişsel problemler yaşadıklarını göstermektedir (Özgen,2017).

Travmaya maruz kalan birey; sosyal yaşamında da empati kuramayan, çatışma çözme becerisi gelişmemiş, içe kapanma davranışı gösteren bireyler olabilirler (Bayraktar, 2016). Sosyal öğrenme ile ev içi yaşantısında olumsuz davranışlar gören bireyler kendi çocuklarına karşı benzer olumsuz davranışlar göstermektedir (Altun, 2019).

Dünya Sağlık Örgütü (2006), çocuk istismarının risk faktörleri üzerinde durmuş ve riski üç kategoride ele almıştır: ailesel, kişisel ve toplumsal. Buna göre, anne ve babanın genç olması, istenmeyen gebelikler, anne ve babanın erken dönemde şiddete maruz kalması, fiziksel ya da ruhsal bir hastalığa sahip olmak, prematüre doğumlar, düşük sosyoekonomik seviye, aile içi şiddet, medya şiddeti, savaşlar ihmal ve istismarın risk faktörlerindedir (Akt. Yılmaz, 2009). Kişiler erken çocukluk dönemlerinde güvenli bağlanma yaşarlarsa, bakım veren ile güçlü ilişki kurabilirse ileriki yaşantılarında olumsuzluklardan korunabilir (Çacı, 2018).

2.1.1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar; çocuğa bakım verenleri tarafından bilinçli olarak vurma, tekmeleme, ısırma gibi fiziksel olarak zarar verme, çocuğun zarar görebileceği durumlara karşı önlem almama durumudur. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNİCEF) fiziksel istismarı; kazara olmayan, çocuğa zarar veren ve gelişimini engelleyen her türlü şiddet içeren şey olarak tanımlamaktadır (UNİCEF, 2002). Fiziksel istismar, tespit edilmesi en kolay olan istismar türlerinden olarak görülmektedir. Fiziksel istismar; çocuğa vurma, çocukta yanık izleri, çocuğu sakatlama, organ zararları verme, çocuk zehirlenmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır. En çok görülen fiziksel istismar ise, çocuğun dövülmesidir (Birlik,2019).

Fiziksel istismarın oluşmasını ortaya çıkaran etmenler; anne ve babanın yaşının küçük olması, istenmeyen gebelik, çocuğun huysuzluğu, anne veya babanın alkol kullanımı, anne veya babanın öfke kontrol sorunu, çocuğun çok ağlaması, çocuğun zihinsel veya fiziksel engelinin olması, eşlerin anlaşmazlıkları, bir ebeveynin kaybı şeklinde sıralanabilir (Birlik, 2019).

Fiziksel istismar, gözle görülebilir sonuçları olması sebebiyle en çabuk fark edilebilen istismar türlerindedir. Aynı zamanda araştırmalar göstermektedir ki fiziksel istismar diğer istismar türlerine göre daha fazla psikolojik problemlere yol açmaktadır. Fiziksel sonuçları zamanla ortadan kalksa da psikolojik sonuçları yetişkinlik yaşantısında dahi devam edebilmektedir (Aydın, 2004). Fiziksel istismara

maruz kalan çocuklar ben değersizim algısı ile utanç duygusu beslemeye başlarlar (Cüceloğlu, 2016). Fiziksel istismar çocukların bağlanmasını da olumsuz şekilde etkilemektedir (Water, Merrick, Treboux, Crowell ve Albersheim, 2000). Örsel ve arkadaşlarının (2011) yaptığı araştırmada, anksiyete bozukluğu yaşayan kişilerde en çok fiziksel istismara maruz kaldıkları bulgulanmıştır. Fiziksel istismara maruz kalan çocuklar antisosyal kişilik bozuklukları gösterebilirler (Elliman ve Lynch, 2000). Fiziksel istismara maruz kalan çocuklar, başkalarına şiddet uygulayarak sorunlarını çözmeye çalışabilir, öfke sorunu yaşayabilir, okul ortamında sorunlar yaşayabilirler. İlerleyen aşamalarda depresyon, bağımlılıklar görülebilir ve kişinin kendine zarar verme davranışı da olabilir. (Zoroğlu ve ark., 2001).

2.1.2. Fiziksel İhmal

Fiziksel ihmal, çocuğun zarar görebileceği herhangi bir duruma karşı yeterli önlem alınmamasını, temel ihtiyaçlarının karşılanmamasını ifade eder (Özgen, 2017). Fiziksel ihmal; sağlık hizmetlerinin yeterince sunulmaması, giyim, beslenme gibi ihtiyaçlarının karşılanmaması, uygun bakım ortamının sunulmaması, hijyen konularında yeterli önlem alınmaması şeklinde olabilmektedir (Çelik ve ark., 2018).

Fiziksel ihmale istismar türlerine göre daha yaygın rastlanabilir, ancak somut olmayan sonuçları sebebiyle tespit edilmesi zordur. Çocuğun gelişiminde bir gerilik görüldüğünde çocuğun fiziksel ihmale uğradığı düşünülebilir (Kara ve ark., 2004).

Fiziksel ihmal, fiziksel istismardan daha hafif sonuçlar bırakmaz; iki travma türünde de benzer sonuçlardan bahsedilebilir. Risk etmenleri de fiziksel istismar ile benzer şekilde olduğu düşünülmektedir (Taner ve Gökler, 2014).

2.1.3. Duygusal İstismar

Duygusal istismar; çocuğun bakım verenleri tarafından ya da yetişkinler tarafından olumsuz şekilde etkilenebileceği davranışlara maruz bırakılması olarak tanımlanabilir. Bağırma, dalga geçme, aşağılama, yaşından büyük sorumluluklar yükleme, uygunsuz davranışlar üretme şeklinde olabilir (Akyıl, 2019). Çocuğun bakım verenleri tarafından görmezden gelinmesi, aşağılanması, bakım verenin çocuğu yalnız bırakması, yalnız bırakacağını/gideceğini söyleyerek çocuğu korkutması gibi durumlar duygusal istismardan sayılmaktadır (Topbaş, 2004).

Duygusal istismar, herhangi bir fiziksel belirtinin bulunmaması sebebiyle tespit edilmesi ve tanımlanması en zor istismar türlerindedir. 1983 yılında ulusal bir toplantıda duygusal istismar, çocuğun üzerinde güç uygulayabilecek kişi veya kurumun çocuğun gelişimini anlık ya da ileriye dönük şekilde etkilemesi olarak tanımlanmıştır (Bilgen ve Karasu, 2017). Duygusal istismar, çocuğun duygularını hedef alan bir istismar türüdür. Amerikan Profosyonel Kuruluşu (APSAC), duygusal istismarı şu şekilde sınıflandırmıştır: yok sayma, korkutma, izole etme, sömürme, duygulardan yoksun bir ilişki kurma, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamama (Akt. Bilgen ve Karasu, 2017). Duygusal istismarın görüldüğü durumlarda fiziksel ihmal, fiziksel istismar ve duygusal ihmalde görülmektedir (Atılkan, 2019). Cinsel istismarın bulunduğu durumlarda fiziksel istismardan ve duygusal istismardan da bahsedebiliriz (Aydın, 2014).

Duygusal istismarın risk faktörleri; sosyoekonomik seviyenin düşük olması, bağımlılık ya da psikolojik rahatsızlıklar, eşler arasındaki iletişim sorunları olabilir. (Zeren, Yengil, Çelikel, Arık ve Arslan, 2012; Akyıl, 2019). Duygusal istismara maruz kalan çocuklar, sevgiyi ve ilgiyi hak etmediklerini düşünürler (Kulaksızoğlu, 2001). Bu çocuklar olumsuz davranışlar sergilemeye meyillidir ve ergenlik yıllarında intihar eğilimi, alkol ve madde kullanımı davranışı beslenme alışkanlıklarının bozulması görülebilmektedir (Akyıl, 2019).

2.1.4. Duygusal İhmal

Çocuğa bakım veren anne, baba ya da bakıcının gerekli ilgi, sevgi, şefkat gibi çocuğun duygusal ihtiyaçlarını yeterli düzeyde karşılamaması durumunda duygusal ihmalden bahsedebiliriz. Ergenlikte çocuğun gerekli denetimini sağlamamak veya gerekli desteği vermemek de duygusal ihmaldir (Akyıl,2019). Bakım veren kişilerin çocuk ile ilişkisinde duygusal ihmali gözlemek mümkündür ve duygusal ihmal çocuğun gelişimini doğrudan bozan bir durumdur (Glaser, 2002).

Duygusal ihmal, duygusal istismarın pasif halidir. Duygusal ihmal, duygusal istismar, cinsel istismar ve fiziksel istismar sonrası olumsuz duygusal durumun devamı olarak da görülebilir (Akyıl, 2019). Duygusal ihmalden bahsederken fiziksel bir müdahaleden bahsedilmez. Genelde ilk bakım verenler ve çocuk arasında gerçekleşir ve çocuğun psikolojik sağlığını olumsuz etkiler (Taner ve Gökler, 2014).

2.1.5. Cinsel İstismar

Cinsel istismar; hukuki, kültürel ve toplumsal açıdan önemli bir konudur. Henüz cinsel gelişimini tamamlamamış bir çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel ihtiyaç ve isteğini karşılamak amacıyla kullanılması durumuna cinsel istismar denmektedir (Alpaslan, 2014). Aynı zamanda, aralarında 4 yaş ve üstü olması durumunda küçük bir çocuğun başka bir çocuk tarafından cinsel aktiviteye zorlanması ya da ikna edilmesi de cinsel istismar olarak sayılmaktadır (Özgen, 2017). Cinsel istismar; çocuğun rızasının olup olmadığına bakılmaksızın, cinsel temasın yer almadığı gözetleme şeklinde olabileceği gibi cinsel temasın yer aldığı dokunma, seks unsuru olarak kullanma şeklinde olabilmektedir (Altun, 2019). Ensest ilişki, cinsel istismarın görülme şekillerindendir (Gülgör, 2018). Ensest, aile bireylerinden birinin bir başka aile bireyi ile cinsel ilişki kurmasıdır. Çocuğa yöneltilen aile içerisindeki cinsel yaklaşım ile ensest temelli bir cinsel istismardan bahsedilebilir. Dünya Sağlık Örgütü'nün Ankara Üniversitesi ile 2016 yılında birlikte yürüttüğü araştırma raporunda, çocuğa yönelik cinsel istismarın genellikle aile içinden birinin, akrabaların, tanıdık kişilerin veya yabancılardan oluştuğu da gösterilmiştir (Akt. Çetin ve Altınar, 2017).

Araştırmalar cinsel istismara maruz kalan bireylerin birçok psikolojik problemlere maruz kaldığını göstermektedir. Yaşanılan istismar sonucunda; davranışsal, sosyal ve duygusal olarak ağır travmalar oluşabilmektedir. Cinsel istismara maruz kalan çocuklarda; psikosomatik belirtiler, yetersiz özsaygı, depresyon oluşabilmektedir (Aydın, 2014). Aynı zamanda cinsel istismar sonrasında; korkulu rüyalar, huzursuzluk, öfke problemleri, dikkat sorunları, yoğun kaygılanma ve korku gibi travma sonrası stres bozukluğu belirtileri de gözlemlenebilmektedir. Cinsel istismara maruz kalan bireylerde cinsel faaliyetlerde de değişiklikler gözlemlenmek mümkündür; cinsel içerikli oyunlar, erken cinsel ilişki ya da cinsel aktivitede aksama durumları da görülebilir (Gülgör, 2018). Çocuğun istismara uğradığı kişi ile arasındaki yaş farkı, çocuğun yaşı, istismar şekli, istismar sırasında şiddet ya da zorlamaya maruz kalması, istismara uğradığı kişi ile yakınlık derecesi birçok faktörde çocukta cinsel istismarın bıraktığı etkileri etkilemektedir (Alpaslan, 2014).

Cinsel istismarın risk faktörleri değerlendirildiğinde ailesel etmenlerin önemli olduğu görülmüştür. Cinsel istismara uğrayan çocuğun ebeveynlerinin küçük olması,

sosyoekonomik seviye ve eğitim seviyesinin düşük olması, çocuğun mental problemlerinin olması, beklenmeyen bir gebelik yaşanması, bağımlılıklar, işsizlik gibi birçok etmen risk faktörlerinden sayılabilmektedir (Ceylan, Tuncer, Melek, Gülmehmet ve Erden, 2009).

Cinsel istismar, fiziki bir durum olmadığı müddetçe fark edilmesi güç istismar çeşitlerindedir. Çünkü cinsel istismara maruz kalan çocuğun yaşadığı dönemdeki yaş sebebiyle olayı anlamlandırması da dile dökmesi de güçtür ya da cinsel istismarı uygulayan kişinin yakın çevreden olması durumlarında olayın üstünün kapatılması da sıkça yaşanabilmektedir (Yam, 2020).

2.2. EVLİLİK UYUMU

Evlilik; iki kişinin bir araya gelerek yaşamı paylaştığı, cinsellik konusunda yakınlık sağladığı, akrabalık bağlarının oluştuğu, çocuk sahibi olmak gibi amaçların güdüldüğü yasal bir birlikteliktir (Kalkan, 2002). Spainer ve Lewis (1975) evliliği; çatışma durumlarında uzlaşmaya varılabilen, vakitlerin birlikte değerlendirildiği duygusal bir birliktelik olarak tanımlamaktadır. Evlilik toplumun yapı taşlarından biridir. Aynı zamanda evlilik, toplumu etkileyen sosyal bir sistemdir (Demir Erbil ve Hazer, 2018). Evliliği etkileyen davranışsal faktörler sosyal değiş-tokuş teorisi ile açıklanmaktadır; buna göre sağlıklı bir evlilik ödül, bedel ve getiri üzerine kurulur (Urş, 2021). Tüm bu tanımlamalara bakıldığında evliliğin; duygusal bir aktarımı içinde barındıran, iki kişinin ortak amaçlarla bir araya geldiği, karşılıklı olumlu iletişimle sağlıklı tutulabilen sosyal bir yapı olduğunu söylemek mümkündür.

Locke (1968); evlilik uyumunu, kişilerin eşlerine ve evliliklerine uyum sağlaması olarak açıklamaktadır. Bu uyum sağlama; sağlam bir iletişim kurma, uzlaşabilme, uzlaşamayan durumları çözüme kavuşturma ve mutluluk duygusunu hissetmeyi kapsamaktadır (Akt. Abalı, 2017). Evlilikte uyum; eşleriyle sosyal ilişkilerinde, cinsellik konusunda, problemlerle karşısındaki iletişim şekillerinde kişilerin kendini iyi ve mutlu hissetmelerini kapsamaktadır.

Evlilikte uyum; farklı kuramlar tarafından farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Wilson (1981), Sevginin Evrimi Kuramı'nda üç temel içgüdüden bahsetmektedir. Bu içgüdüler; cinsellik, koruma ve korunmadır. Bunlar evlilikte bireylerin birbirlerinden tamamlamalarını bekledikleri içgüdülerdir. Miller ve Steinberg (1975), Sosyal Biliş Teorisi'nde eşler arasındaki iletişimden bahsetmektedir. Evlilikte doyumun bireylerin

uyumlu bir iletişime dayandığını söylemektedir. Walster (1978), Romantik Aşk Kuramında sosyal öğrenme ile aşkı tanımlayarak bireylerin aşık olduklarını düşündükleri bireylerle evlendiklerinde evlilik uyumlarının yüksek olacağından bahseder. Psikodinamik yaklaşım, kişilerin egolarının ihtiyaçları doğrultusunda eş seçtiklerinden bahsetmektedir. Ainsworth ve Bowlby (1979), psikoseksüel gelişim evrelerinden bahsederek bu dönemdeki eksikliklerin bireylerin evlilik ilişkilerini etkilediğini söylemektedir. Yani, bireyler bu evreleri problemsiz geçirirlerse, bireylerin evliliklerinde mutlu olabileceklerini söylemektedirler. Thibaut ve Kelley (1959) evliliği sürdüren iki etkenden bahseder. Karşılaştırma düzeyi ve seçenekler için karşılaştırma seviyesi kavramlarının evlilikte doyumu etkilediğinden ve kararlarında bireylerin bu iki kavram üzerinden değerlendirme yaptıklarından bahsetmektedirler. Fincham ve Bradbury (1987) Evlilikte Yükleme Kuramı'nda bireylerin evliliklerindeki sorunları iki bağlamda değerlendirdiklerini ve bu bağlamların evlilik uyumunu düşüren bağlamlar olduğu söylenmektedir. Evlilik Uyumu Modeli'ni geliştiren Lewis ve Spainer (1979) sosyal ve bireysel kaynaklar, yaşam tarzındaki memnuniyet, evlilik ilişkisinde kazanılan ödüller olarak adlandırdıkları değişkenlerin evlilik uyumunu etkilediğinden bahsederler (akt. Kuşçu, 2019).

Araştırmacıların konularından olan evlilik; uyum, çatışma, bağlanma, çocukluk çağı ruhsal travmaları, çocuklarının yaşantıları, yaşam kalitesi, kişilik özellikleri gibi birçok farklı konu ile birlikte araştırmalara konu olmaktadır. Evlilikte uyum dendiğinde akıllara evlilikte doyum kavramı da gelmektedir. Literatüre bakıldığında kimi zaman birbirlerinin yerine kullanılan bu kavramlar kimi araştırmacılar tarafından da ayrı tutulmuştur. Olumlu bir evliliğin iyi bir iletişim ve uyuma dayandığı, iletişim ve uyumun da evlilikte doyumu olumlu hale getirdiği söylenebilir. Evlilikte uyum, doyumu da içinde barındıran bir kavramdır (Gülgör, 2008). Bazı araştırmacılar evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramlarının birbirinin yerine kullanılabileceğini, aralarında yüksek bir korelasyonun barındığını da savunmuştur (Erbek, Beştepe, Akar, Adamlar ve Alpkan, 2005).

Evlilikteki uyum; evlenen kişileri, içinde bulunulan toplumu, çocukları etkileyen bir kavramdır. Mutlu ve uyumlu bir evliliğin hem toplumu hem de evliliğin içinde yetişen çocuğu etkilediğini söylemek mümkündür. Evliliklerindeki uyum ve doyum evlenen kişileri de etkilemektedir. Her evliliğin kendi içindeki bireyleri kapsadığı ve ilgilendirdiği gibi toplumu ilgilendiren ve etkileyen bir yapıya da sahiptir.

Birçok araştırmacı evlilikte uyumu, evlilikte uyumu etkileyen faktörleri araştırmalarına konu etmektedir. Evlilikte uyumu etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Cinsellik, günlük yaşam aktivitelerini belirleme, boş zamanlarda ne yapılacağına karar verme, maddi konular, kişilerin birbirlerinden beklentileri, iletişim, çocuklarla ilgili konular, rol karmaşası, bağımlılıklar, sadakat gibi birçok etmen evlilik uyumunu olumlu ya da olumsuz şekilde etkileyebilmektedir (Gülgör, 2008; Kuşçu, 2019). Evlilikte uyumun mutluluğu getirdiği ve uyumun düştüğü durumlarda mutluluk düzeyinin düştüğünü ve çiftlerin boşanmaya gittiği söylenebilir (Ertek, 2021).

Evlilikte uyumun bozulması, iletişimde aksamaların meydana gelmesi, eşlerin ihtiyaçlarının gerçekleşmemesi ile birlikte evlilik ilişkileri bozulmakta ve boşanma ile sonuçlanmaktadır (Özgüven,2000). TÜİK (2021) verilerine göre; 2019 yılında 542 bin 314 kişi evlenirken 156 bin 587 kişi boşanmıştır. 2020 yılında 487 bin 270 kişi evlenmiş, 135 bin 22 kişinin boşandığı verilere geçmiştir.

2.3. EBEVEYN TUTUMLARI

Ebeveyn tutumları; anne ve babaların çocuklarına karşı içinde buldukları tutum ve davranışları içerir. Darling ve Steinberg (1993), ebeveyn tutumlarını çocuğun yaşantısına anne ve babanın eşlik eden davranışları olarak görmektedir. Çocuğa bakım veren anne ve babanın çocuğa karşı olan tavır ve tutumları, çocuğun gelişimini olumlu ya da olumsuz şekilde etkileyebilmektedir. Çocuğun ileriki yıllarında göstereceği davranışlar, anne ve babalarının evin içinde göstereceği davranışlara benzerdir (Kaya, 2012). Çocukların yaşadıkları davranışsal problemlerin veya duygusal sorunların ebeveyn ve çocuk iletişime dayanmaktadır (Topçu Bilir ve Sop,2016). Kişilik gelişim kuramları, çocuk ve ebeveyn etkileşiminin önemli olduğundan bahsederler (Özgen, 2017).

Ebeveyn tutumları kavramı, Baumrind (1971) çalışmaları ile araştırmalarda konu olarak yer etmeye başlamıştır. Baumrind ebeveyn tutumlarını açıklarken üç tutum öne sürmüştür: otoriter, demokratik ve izin verici tutum. Sonraki araştırmacılar bunları geliştirerek dört kategori belirlemişler ve tutumları kendi içinde kategorilendirmişlerdir. Böylece ihmalkar ebeveyn tutumundan da bahsetmişlerdir (akt. Sümer ve ark., 2010). Bunların yanında ilgisiz tutum, serbest tutum ve mükemmelliyetçi tutumu da dahil eden yaklaşımlar mevcuttur (Kaya ve ark., 2012).

Ebeveyn tutumları; kişilerin içinde buldukları kültürden, kendi yaşantılarından, anne ve babalarının onlara karşı tutumlarından, kişiliklerinden, çocuklarının sayısından, cinsiyetinden, çocuklarından beklentilerinden etkilenmektedir (Kılınç ve Aral, 2016). Anne ve babaların birbirlerini algılayış biçimleri, ilişkileri, çocuğu algılayış biçimleri, anne babaların doğum öncesi süreçte çocukla ilgili tasvirleri de çocuk yetiştirme tutumunu etkileyen faktörlerdendir (Aydın, 2004). Bu nedenle her ebeveynin çocuk yetiştirme tutumu farklılık göstermektedir. Otoriter, baskıcı, hoşgörüden uzak ya da aşırı hoşgörülü tutumlar sergilemek çocuğu olumsuz şekilde etkilemektedir. Bunun yanında çocuğun ihtiyacı doğrultusunda ihtiyaçlarını karşılamak, anlaşıldığını hissettirmek çocuğa kendini güvende hissettirecektir (Çevik, 2019).

Ebeveyn ve çocuk arasındaki iletişimin farklı olmasının sebebini tutumlara bağlayan psikodinamik model, çocukların gelişimlerine odaklanarak ebeveyn tutumlarını açıklamaktadır (Darling ve Steinberg, 1993). Adler, ebeveyn tutumlarının öneminden bahsederken çocuklara sevgi verilmesi gerektiğini, yanlışlarının görmezden gelinmeden anlayışla desteklenmesi gerektiğinden ve çocuğun kendine güveninin sağlanması gerektiğinden bahsetmektedir. Her istediği olan çocukların yetişkinlikte de benzer bir durumu yaşamak isteyecekleri ve bu durum sebebiyle de zorlanacaklarını söylemektedir. Benzer bir şekilde sevgiden yoksun bırakılmış çocukların da benzer bir yaşantıyı yetişkinlikte sürdürerek herkesin karşısında durduğu inancı ile savaşıma ihtiyacı duyacaktır (akt. Delen, 2021). Davranışçı model ise, ebeveyn davranışlarının önemine vurgu yaparak ebeveyn tutumlarını açıklamaktadırlar (Yılmaz, 2000).

Bu araştırma kapsamında ebeveyn tutumları; otoriter tutum, demokratik tutum, aşırı koruyucu tutum ve izin verici tutum olarak incelenecektir.

2.3.1. Demokratik Tutum

Demokratik tutum; çocuğun gelişimini destekleyen, hoşgörünün hakim olduğu, çocuğa özgürlük alanı sağlayan olumlu bir tutum şeklindedir. Bu tutumu sergileyen anne ve baba; hoşgörülü bir şekilde çocuğa da alan bırakarak denetim sağlar. Çocuğun fikirlerini özgürce dile getirmesi için teşvik edildiği, bir birey olarak kabul edildiği tutum şeklindedir. Aile içerisinde huzur ortamı söz konusudur ve alınacak kararlar ailece verilir (Özgen, 2017). Yavuzer (2014), normal seviyede hoşgörü

ortamının çocuğun gelişiminde önemli olduğunu söyler. Demokratik tutum sergileyen anne ve babalar hoşgörüyü normal seviyede tutarak hem çocuğa alan tanır hem de sınırlarını belirler. Çocuklarına bağımsız olmayı aşıl原因an bu ebeveynler, kontrollü bir şekilde sınırlar belirlerler (Santrock, 2012). Demokratik tutumda çocuğun davranışına odaklanan ve ona açıklayıcı bir tavır ile yaklaşan anne ve babalar, sözel ve fiziksel şiddetten de kaçınırlar (Çevik, 2019).

Demokratik tutum ile büyüyen çocuklar; meraklı, keşfetmeye açık, bağımsız çocuklardır (Kılınç ve Aral, 2016). Demokratik tutumu benimseyen anne ve babaların yetiştirdikleri çocuklar, sosyal olarak ve psikolojik olarak daha olumlu sonuçlar doğururlar. Bu tarzla yetişen çocukların diğer tutumla yetişen çocuklara göre özsayıgıların, benlik algılarının ve sorumluluk duygularının yüksek olduğunu söyleyen araştırmalar vardır (Sümer ve ark., 2010).

2.3.2. Otoriter Tutum

Otoriter tutum baskının hakim olduğu, katı bir davranış kalıbı sergilenen, hoşgörüden uzak bir yaklaşımdır. Bu tutumu benimseyen anne ve babalar, kurallara çocuklarının koşulsuzca uyum sağlamasını beklerler ve çocuğun hiçbir söz hakkı yoktur (Arslan, 2019). Bu tutum içerisindeki anne ve babaların çocuklarından beklentileri çocuğun gelişimine uygun olarak ilerlemez (Günalp, 2007). Yetişkinler ile çocukların algılarının farklı olduğunu ve çocukların yetişkinleri anlamayacağını düşünen bu görüşteki kişiler, çocuklarla doğru şekilde iletişim kurmazlar (Ogelmen ve Önder, 2011). Çocuklarla iletişime geçmeleri gerektiğinde, eleştirel bir tavır takınır ve emir veren bir dil kullanırlar. Çocuğun davranışlarına odaklanmayan bu tutumdaki anne ve babalar çocukları istemedikleri bir şey yaptıklarında çocuğu eleştirirler ve çocuk kurallara uymadığında fiziki ceza devreye girer. (Soyumtürk, 2021). Otoriter tutum sergileyen anne ve babalar çocuğun davranışlarını önemsemezler, onlara sevgi göstermekten kaçınırlar. Sevgilerini gösterdiklerinde çocuklarının şımaracaklarını düşünürler (Cüceloğlu, 2016).

Otoriter tutum ile büyüyen çocuklar, otorite figürünün bulunduğu ortamlarda boyun eğen bir tavır sergilerken otoritenin olmadığı ortamda olumsuz davranışlar sergilemektedir (Kulaksızoğlu, 1997). Cüceloğlu (2014), bu durumun otoriter tutumun korkuya dayalı bir tutum olmasına bağlamaktadır. Otoriter tutum korkudan beslenir, korkunun olmadığı yerde de çocuk olumsuz davranışlar sergileyebilir. Bu tutumla

büyüyen çocuklar kendi düşünce yapılarını geliştirmekte zorlanan ve duygularını da aynı şekilde bastıran çocuklar olacaktır (Akt. SoyumTürk, 2021). Bu çocuklar sürekli eleştirilmekten korktukları için boyun eğici bir tutum sergilerler ya da anne ve babasının göstereceği davranış karşısında nedenini anlamadığı bir patlama yaşamasından çekindiği için olumlu davranmaya çalışabilirler (Özgen, 2017; Dursun, 2010). Anne ve babası otoriter tutumu benimseyen çocuklar saldırgan davranışlar sergileyebilir, öfke gibi duygular besleyebilirler (Aktaş,2011). Özsaygıları düşük, uyum sorunu yaşayan, pasif, kaygıları ise yüksek düzeyli çocuklar olacaktır (Özgen, 2017; Sümer ve ark., 2021). Aynı zamanda bu tür bir tutum ile yetişen çocuklarda sevgi gösterilmediği için sevgi göstermeyi bilmeyen kişiler olacaktır (Soyumtürk, 2021).

2.3.3. Aşırı Koruyucu Tutum

Aşırı koruyucu anne ve baba tutumu içindeki anne ve babalar; çocuğun bir işi tek başına yapmasına izin vermeden, çocuğu korumak, onu yormamak düşüncesiyle çocuğun alması gereken sorumlulukları üstlenirler (Çevik, 2019). Aşırı koruyucu tutum sergileyen anne ve babalar, çocuklarına bebek gibi davranır ve çocuklarının yapabilecekleri sorumlulukları dahi yapmalarına olanak tanımazlar (Mutallimova,2014). Aşırı koruyucu tutum çocuğun bağımsızlaşmasını engellemekte ve temel alışkanlıkları kazanmasını da güçleştirmektedir (Kılınç ve Aral, 2016). Anne ve babalar aşırı koruyucu tutumda, çocuğuna karşı fedakarlık yapmakta ve bu fedakarlık karşılığında minnet beklemektedirler (Delen, 2021).

Çakmak ve Kaplan (2015); aşırı koruyucu tutum ile büyüyen çocukların özgüveni düşük, kişilere bağımlı, sosyal gelişimi yeterli olmayan, problem çözme becerisi gelişmeyen bireyler olacağını söylemektedir. Aşırı koruyucu anne-baba tutumu ile büyüyen çocuklar; öğrenilmiş çaresizlik yaşayan, dış dünyaya karşı güven duymayan, kendilerini de güçsüz bulan kişilerdir (Kaya ve ark., 2012). Anne ve babalar çocukların sorumluluk almasına teşvik etmediği için okul çağında bu çocuklar sorumluluk almakta zorlanabilmektedir. Sorumluluk almaktan kaçınan çocuklar, akademik olarak düşük veya okula gitmek istemeyen çocuklar olabilmektedirler. Bu tutumla yetişen çocuklar, özgüveni düşük, sorumluluk almaktan kaçınan bireyler olurlar (Özgen, 2017; Delen, 2021). Çocuğun isteklerinin o istemeden yerine getirildiği bu tutumda, çocuk anne ve babaya bağımlı hale gelir ve korunmaya muhtaç

bir kişilik geliştirir (Çevik, 2019). Bu tutumla büyüyen çocuklar; utangaç, dışarıdan denetimli ve güvensiz bir kişilik yapısına sahip olurlar (Özgen, 2017).

2.3.4. İzin Verici Tutum

İzin verici tutum sergileyen anne ve babalar, çocuklarına karşı aşırı hoşgörü içerisindedirler. Kurallar ve sonuçları net bir şekilde belli değildir ve çocuğun sınırsız bir alanı söz konusudur. Çocuğun olumsuz davranışlar sergilemesi hoş karşılanabilir ve hoş karşılanmayıp ceza verilen durumlarda da ceza denetimi sağlanmaz (Arslan, 2019). Aşırı hoşgörünün hakim olduğu bu tutumda, anne ve babalar sınır koymakta zorlanırlar ve sonsuz bir hoşgörü hakimdir. Bu tutumu benimseyen anne ve babalar, çocuk odaklı yaşamaktadırlar. Çocuğun isteklerini doğrultusunda hareket ederler (Delen, 2021). İzin verici tutumu benimseyen anne ve babalar, gösterdikleri hoşgörü ile çocuklarına bağımsız bir ortam sunmaya çalışırken çocuklarını sosyal ortamda zorlanacakları bir durumun içine iterler (Santrock, 2012). Çocuklarıyla sıcak bir ilişki içinde olan anne ve babalar, çocuklarının her istediklerini kabul ederler. Çocuğu minimum seviyede engelleyerek, istediklerini yaptırmak için de şiddete başvurmazlar (Özgen, 2017).

İzin verici tutum ile büyüyen çocuklar bencil, toplumsal kurallara uymakta zorlanan, isteklerinin tamamının yapılmasını bekleyen bireyler olacaklardır (Çakmak ve Kaplan, 2015). Sosyal hayatında evde yaşadığı hoşgörü ortamını bekleyeceğinden sosyal ilişkilerinde de sorun yaşayan bir çocuk olacaktır (Çevik, 2019). Anne ve babasına her istediğini yaptıran bu çocuklar, anne babasının sunduğu ben odaklı yaşamayı sosyal ortamlarında da beklerler. Dengesiz bir tutum içinde büyüyen bu çocuklar, doyumsuz bir birey halini alır (Delen, 2021). Bu çocuklar stres ile başa çıkmakta sorun yaşarken aynı zamanda sorumluluk duygusu da gelişmeyen çocuklar olacaktır (Sümer ve ark., 2021).

2.4. ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI, EVLİLİK UYUMU VE EBEVEYN TUTUMLARI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Özgen (2017), çocukluk çağı travmalarının ebeveyn tutumları üzerindeki yordayıcılığını araştırdığı araştırmasında; duygusal istismar ve duygusal ihmalin demokratik tutum ile negatif yönlü ilişkili olduğunu, otoriter ve izin verici tutum ile

pozitif yönlü ilişkili olduğunu göstermiştir. Fiziksel istismarın aşırı koruyucu tutum ile negatif yönlü ilişkili olduğunu gösterirken, izin verici ve otoriter tutum ile pozitif yönlü ilişkili olduğunu bulgulamıştır. Fiziksel ihmal ise artarken demokratik ve aşırı koruyucu tutum azalmakta, otoriter ve izin verici tutum ise artmaktadır. Cinsel istismar düzeyi artarken diğer istismar ve ihmal türlerinde olduğu gibi otoriter ve izin verici tutum da artmaktadır. Toplam istismar düzeyleri artarken otoriter ve izin verici tutumun arttığını, aşırı koruyucu ve demokratik tutumun ise azaldığı sonucuna ulaşmıştır.

Suçta sürüklenen çocuklar ile çalışan Gördeles Beşer ve ark. (2019), ebeveyn tutumları ve çocukluk çağı travmalarının ilişkisini araştırmıştır. Suçta sürüklenmede çocukluk çağı travmalarının etkili olduğunu bulgulamış aynı zamanda aile yaşantısında baskıcı, otoriter bir tutum benimsenen, babası alkol alan, okula devam etmeyen, kalabalık ailede yaşayan çocukların çocukluk çağı travmalarını daha fazla yaşadıklarını bulgulamışlardır. Araştırmanın önemli sonuçlarından biri de çocukların babalarıyla iletişimlerinin çocukluk çağı travmalarını etkilediğini bulgularken, anneleriyle iletişimlerinin etkilemediğini bulgulamışlardır.

Çocukluk çağı ruhsal travmaları ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmacıardan Abalı (2017) araştırmasında; fiziksel ihmal ve istismarın cinsiyete göre farklılık gösterdiğini erkeklerin kadınlardan daha düşük puana sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Çocukluk çağı travmaları eşik değerin altında kalanların çocukluk çağı travmaları eşik değerin üstünde kalanlara göre evlilik uyumunun daha yüksek olduğunu bulgulamıştır. Araştırmanın sonuçlarından biri de, duygusal ihmalin evlilik uyumunu etkilediği yönündedir.

Gülgör (2018), 165 katılımcı ile evli bireylerin çocukluk çağı travmaları ve evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çitflerin evlilik uyumu arttıkça çocukluk çağı travmalarının azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda, çocukluk çağı ruhsal travmalarının tüm alt boyutları ile evlilik uyumu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulgulanmıştır. Tüm alt boyutlarda da benzer şekilde travma attıkça evlilik uyumunun azaldığını bulgulamıştır. Cinsiyetler arası farklılıkta araştırmanın bir başka sonucudur. Kadın katılımcıların erkek katılımcılardan evlilik uyumunun daha iyi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Perry, DiLilio ve Peugh (2007), evlilik uyumu ve çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Duygusal istismar ve duygusal yoksunluk ile evlilik uyumunun negatif yönlü bir ilişkisi olduğunu bulmuştur.

Nelson ve Wampler (2000), evlilik uyumu ve fiziksel ve cinsel istismar arasındaki ilişkiyi incelemiş ve fiziksel veya cinsel istismara uğramış kişilerin hiç istismara uğramayan kişilere göre evlilik uyumlarını daha düşük bulgulamıştır.

Karpuz İlericiler (2015), Evlilik uyumunu açıklamada bağlanma, erken dönem uyum bozucu şemalar ve psikolojik travmanın rolünü araştırmıştır. 160 evli birey ile yürüttüğü çalışmasında evlilik uyumunun travmatik yaşantılarla negatif bir ilişki içinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bağlanma ve psikolojik travmanın evlilik uyumunu açıkladığı sonucuna ulaşmıştır.

Güneş ve ark. (2016), çocuk evliliği yapan kadınlarda çocukluk çağı ruhsal travmaları ve evlilik uyumu üzerine yürüttüğü çalışmasında 50 çocuk evliliği yapmış gebe kadın ve 50 gebe kadın olan iki grup ile çalışmıştır. Buna göre; evlilik uyumunu olumsuz olarak etkileyen etmenler sırasıyla çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlenme yaşı, ilk gebelik yaşı ve cinsel istismar olarak bulgulanmıştır. Ayrıca çocuk evliliği yapan kadınların evlilik uyumları diğer gruba göre düşük bulunmuştur.

Esiñ Arz (2018), evli bireylerde evlilik uyumunun erişkinlerde görülen dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ve çocukluk çağı ruhsal travma düzeyleri ile ilişkisini incelemiştir. 301 birey ile yürüttüğü çalışmasında; evlilik uyumunun çocukluk çağı ruhsal travmaları, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu tarafından yordandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sevinç (2020), 344 evli birey ile çocukluk çağı ruhsal travmaları affetme ve evlilik uyumu üzerindeki yordayıcılığı üzerine yürüttüğü araştırmasında; evlilik uyumunun çocukluk çağı ruhsal travmalarının yordadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca cinsiyet, evlenme şekli ve çocuk sahibi olmanın da evlilik uyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Tanışarak evlenenlerin, çocuk sahibi olmayanların ve erkeklerin evlilik uyum puanları daha yüksek bulgulanmıştır. Evlenme yaşı ve süresi ile evlilik uyumunun pozitif bir ilişki içinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Altun, N. (2019), kadınların toplumsal rolleri, çocukluk çağı ruhsal travmaları ve erken dönem uyumsuz şemaları üzerine yaptığı araştırmasında;350 kadın ile

çalışmıştır. Araştırma bulgularında; çocukluk çağı ruhsal travmaları ile eşitlikçi cinsiyet arasında negatif ilişki bulunurken, duygusal yoksunluk ile pozitif ilişki bulunmuştur. Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile çalışma arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Yıldırım (2010), majör depresyon hastaları ile çalışmış ve çocukluk çağı travmaları, intihar eğilimleri ile ilişkilerini incelemiştir. Majör depresyon hastalarının çocukluk çağı travmalarının özellikle cinsel istismar ve duygusal istismar olan kişilerin intihar risklerinin yüksek olduğunu bulgulamıştır.

Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile bağlanma arasında ilişki olduğunu gösteren çalışmalardan Waters ve ark. (2000), boylamsal bir çalışma ile fiziksel istismara maruz kalan çocukları incelemişlerdir. Fiziksel istismara maruz kalan çocukların yetişkinlikte güvensiz bağlanma oranı hiç fiziksel istismara uğramamış çocuklardan daha fazla olduğunu bulgulamışlardır.

Evlilik uyumları ile ebeveyn tutumlarını inceleyen araştırmacılardan Alkan (2017), 6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynler ile yürüttüğü araştırmasında karı-koca geçimsizliği ile aşırı koruyuculuk ve baskı ve disiplin tutumları ile pozitif bir ilişki bulgulamıştır.

Güren ve Malkoç (2017) evli çiftlerde evlilik uyumu, yalnız düzeyi, evlilik çatışması, yakın ilişki düzeyi ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Evlilik uyumu ile aşırı koruyucu annelik, demokratik tutum, geçimsizlik ve sıkı disiplin boyutları arasında herhangi bir ilişki tespit etmemiştir.

Günay ve Erdem (2021), 659 evli ve çocuk sahibi olan ebeveynle yürüttüğü çalışmada evlilik uyumu, aile işlevselliği ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonuçlarında evlilik uyumunun demokratik tutum, aşırı koruyucu tutum, baskı ve disiplin ile pozitif bir ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Günay (2010), 5-6 yaş döneminde çocuğu olan anne ve babaların çocuk yetiştirme tutumları ile evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında 664 çift ile çalışmıştır. Evlilik uyumu ile demokratik tutum arasında pozitif bir ilişki bulgularken, otoriter tutum ile negatif bir ilişki bulgulamıştır. Aynı zamanda erkeklerin evlilik uyumlarının kadınların evlilik uyumlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Evlilik uyumunun demografik özellikler ile ilişkisinin araştırıldığı birçok araştırma göze çarpmaktadır. Yalçın (2014), kadınların sosyodemografik özelliklerinin evlilik uyumunu nasıl etkilediğini 103 katılımcı ile araştırmış ve kadınların iş hayatlarındaki olumlu gidişatın ev yaşantılarını da etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda, 21-30 yaş arası kadınların 41 ve üstü yaşı olan kadınlardan evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu da bulgulamıştır. Aydoğdu ve Dilekmen (2016), evlilik uyumu çeşitli değişkenlerle ilişkisini araştırmışlar ve çalışmayan ebeveynlerin çalışan ebeveynlere göre otoriter tutum ve aşırı koruyucu tutumu daha fazla kullandıklarını bulgulamışlardır. Tek çocuğu olan ebeveynlerin iki çocuğu olan ebeveynlerden daha fazla aşırı koruyucu tutum içinde oldukları araştırmanın bir diğer sonucudur. Özyürek ve Tezel Şahin (2005) ise, 5-6 yaş çocuğu olan 381 ebeveynin ebeveyn tutumlarını incelemişlerdir. Buna göre, annelerin babalardan daha koruyucu, daha demokratik ve daha disiplinli oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmacı bu durumu da annelerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmesine bağlamıştır. Eğitimin de anne ve baba tutumunu etkilediğini gösteren çalışmada; üniversite mezunu olan annelerin daha fazla demokratik tutuma sahip olduklarını, aşırı koruyucu ve katı tutumun ise azaldığını göstermiştir. Tutarel Kışlak ve Çabukça (2002), kişilerin empati düzeyleri ve demografik değişkenleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Bu çalışmada, empati düzeyinin evlilik uyumunu olumlu yönde yordadığını bulgulamışlardır. Demografik değişkenlerde ise, bir farklılık bulgulanmamıştır. Cinsiyete göre evlilik uyumunun fark etmediğini söyleyen araştırmaların yanısıra tam tersini söyleyen araştırmalar da mevcuttur. Şendil ve Korkut (2008), 171 evli çift ile çalıştıkları araştırmalarında evlilik uyumunun sosyodemografik özellikler ile ilişkisini araştırmışlardır. Buna göre; severek evlenen kişilerin görücü usulü evlenenlerden evlilik uyumlarının yüksek olduğunu bulgulamışlardır. Ekonomik seviye ve eğitimin ise olumsuz şekilde etkilediğini bulmuşlardır. Üncü (2007), erkeklerin evlilik uyum düzeyinin kadınların evlilik uyum düzeyinden daha yüksek olduğunu bulgulamıştır. Aynı zamanda evliliği 20 yıl ve üzeri olan çiftlerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu da bulgulamıştır. Çakır (2008) da Üncü gibi erkeklerin evlilik uyum düzeyinin kadınların evlilik uyum düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda evliliği 7-12 yıl ve üzeri olan çiftlerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu da göstermiştir. Şener ve Terzioğlu (2008), sosyodemografik özelliklerin evlilik uyumu ile ilişkisini incelemiş ve erkeklerin evlilik uyumunun daha yüksek olduğu ve cinsiyet fark etmeksizin gelir düzeyi, öğrenim düzeyi, iletişimden duyulan

memnuniyet arttıkça evlilik uyumunun da arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Durmuş ve Baba (2014) duygusal zeka ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, kadınların evlilik uyum düzeylerinin erkeklerin evlilik uyum düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ebeveyn tutumlarının sosyodemografik özellikleri ile ilişkisinin incelendiği araştırmalarda Şendoğdu (2000), otoriter anne ve baba tutumu ile düşük sosyoekonomik seviye arasında pozitif yönde bir ilişki bulmuştur. Aynı zamanda ev hanımı olan annelerin çalışan annelere göre daha yüksek koruyucu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) ise; çalışan annelerin daha fazla izin verici tutuma sahip olduklarını, 2000 TL altında geliri olan ebeveynlerin 2000 TL üstünde geliri olan ebeveynlere göre daha fazla aşırı koruyucu tutuma sahip olduklarını bulgulamışlardır. Çevik (2019) yaptığı araştırmada orta gelire sahip ebeveynlerin, yüksek gelire sahip ebeveynlere göre daha fazla aşırı koruyucu tutum sergiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Kalkavan (2021), bipolar tanısı olan ve olmayanların ebeveyn tutumlarını incelediği araştırmasında iki grubunda çocuklarına yaklaşım şeklinin aynı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Literatür tarandığında ebeveyn tutumları ve çocukların saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen yurt içi ve yurt dışı kaynaklı iki araştırma göze çarpmaktadır. Chang ve arkadaşları (2003), Çinli çocukların saldırganlık davranışları ve ebeveynlerin tutumları arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Babaların otoriter bir tutum sergilemesinin erkek çocuklarını daha fazla etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Aynı zamanda anne ve babaların çocuk yetiştirme tutumlarının birbirlerinden etkilendiği sonucuna ulaşmışlardır. İkiz ve Öztürk Samur (2016), okulöncesi dönemdeki çocukların saldırganlıkları ile ebeveynlerinin tutumları arasındaki ilişki inceledikleri araştırmada ise; otoriter tutum ile yetişen çocukların fiziksel ve ilişkisel saldırganlığı ile yüksek düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğunu bulgularken, izin verici tutum ile fiziksel saldırganlık arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu bulgulamıştır.

Evlilik uyumunun çocukların farklı özellikleri ile ilişkisinin incelendiği araştırmalar da vardır. Yılmaz (2001), anne ve babaların uyumu ile çocukların kendilik algılarını incelemiş ve anne ve babaları uyumlu olan çocukların kendilik algılarının da uyumlu olduğunu saptamıştır. Kuzu (2017); evlilik uyumu, kişilik özellikleri ve mizaç

arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında dışadönük bireylerin evlilik uyumlarının yüksek olduğunu bulgulamıştır. Bireylerin yaşları arttığında evlilik uyum puanlarının da düştüğünü bulgulamıştır. Aynı şekilde çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumunun da düştüğünü bulgulamıştır. Sirvanli Özen (1999), eşler arasındaki uyumun çocuklar üzerindeki etkisini araştırmış ve çatışmalı ebeveynleri olan çocukların çatışmasız ebeveynleri olan çocuklardan daha fazla kaygılı, psikolojik sorun düzeylerinin de daha yüksek olduğunu bulgulamıştır. Cinsiyete göre evlilik uyumunun farklılaşmadığı araştırma sonuçlarından biridir. Yaman (2018), ebeveyn tutumları ve çocukların mizaç özellikleri ve duygu düzenlemeleri üzerine yaptığı araştırmasında demokratik tutumun çocukların duygu düzenleme becerilerini ve sıcak kanlılık mizaç özelliğini pozitif yönde etkilediğini göstermiştir.

Evlilik uyumunun kişilerin farklı değişkenleri ile ilişkisinin incelendiği araştırmalardan olan Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu (2006) 100 evli çiftin katılımcı olduğu evlilik uyumu, bağlanma şekilleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişki araştırmasında güvenli ve saplantılı bağlanan kişilerin korkulu bağlanan kişilerden evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu bulgulamışlardır. Kuşçu (2019) ise evlilik uyumlarının psikolojik esneklik, affetme ve benlik kurgusu açısından incelenmesi üzerine yaptığı araştırmasında psikolojik esneklik ile evlilikte uyum arasında da pozitif ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı araştırmada çatışma sıklığı az olan grupların evlilik uyumlarının da yüksek olduğu bulgulanmıştır. Evlilik uyumunun erkeklerde daha yüksek olduğu da araştırmanın bulgularındandır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model nedensellik içermemekle birlikte ortaya çıkan değişimi göstermektedir. Bir değişken değişiyorken diğer değişkende nasıl bir değişim olduğunu saptamayı amaçlar.

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma, İstanbul ilinde yaşayan amaca yönelik olarak seçilen 2-6 yaş arası çocuğu olan anne ve babalardan oluşmaktadır. Tüm katılımcılar gönüllülük esasıyla, araştırma hakkında bilgilendirilerek çalışmaya katılmışlardır.

Tablo 3.1. Çalışma Grubunun Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
Kadın	107	65
Erkek	56	34

Tablo 3.1.'de belirtildiği gibi; 163 katılımcının 107'si kadın (%65), 56'sı erkek (%34)'tir.

Tablo 3.2. Çalışma Grubunun Yaş Dağılımı

Yaş	Çalışma Grubu (n =163)	Yüzde Oranları (%)
20-34 yaş arası	82	50,0
35-50 yaş arası	81	49,4

Katılımcıların yaşları tablo 3.2'de gösterildiği üzere katılımcıların %50'si (82 kişi) 20-34 yaş aralığında, %49,4'ü (81 kişi) 35-50 yaş aralığındadır.

Tablo 3.3. Çalışma Grubunun Eğitim Durumları Dağılımı

Eğitim Durumu	Çalışma Grubu (n =163)	Yüzde Oranları (%)
Lise ve altı	71	43,3
Üniversite	92	56,1

Katılımcıların %43,3'ü (71 kişi) lise ve altı eğitim mezuniyetine sahipken, %56,1'i (92 kişi) üniversite mezuniyetine sahiptir.

Tablo 3.4. Çalışma Grubu Evlenme Şekilleri Dağılımı

Evlenme Şekli	Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
Tanışarak/Flört	131	79,9
Görücü Usulü	32	19,5

Katılımcıların evlenme şekilleri sorulduğunda %79,9'u (131 kişi) tanışarak/flört evlenirken, %19,5'i (32 kişi) görücü usulü ile evlendiğini beyan etmiştir.

Tablo 3.5. Çalışma Grubunun Evlilik Yılları Dağılımı

Evlilik Yılları	Çalışma Grubu (n =163)	Yüzde Oranları (%)
2-10 Yıl	110	67,1
11 Yıl ve Üstü	53	32,3

Katılımcıların evlilik yılları 2 yıl ile 28 yıl arasında değişmektedir. Tablo 3.5.'da belirtildiği üzere; 2-10 yıl arası evli olan katılımcılar %67,1 (110 kişi), 11 yıl ve üstü evli olan katılımcılar %32,3 (53 kişi)'tür.

Tablo 3.6. Çalışma Grubunun Çocuk Sayısının Dağılımı

Çocuk Sayısı	Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
1 Çocuk	67	40,9
2 Çocuk	69	42,1
3 Çocuk ve Üstü	27	16,6

Araştırmaya katılan katılımcıların çocuk sayıları 1 ile 6 arasında değişmektedir. 1 çocuğu olan katılımcılar %40,9 (67 kişi), 2 çocuğu olan katılımcılar %41,5 (68 kişi), 3 çocuk ve üstü çocuğu olan katılımcılar %16,6 (27 kişi)'dir.

Tablo 3.7. Çalışma Grubunun Çocuklarının Yaş Dağılımı

Çocuk Yaşları	2-6 Yaş Arası Çocuk Sayısı (n = 191)	Yüzde Oranları (%)
2 Yaş	42	25,6
3 Yaş	33	20,1
4 Yaş	39	23,8
5 Yaş	44	26,8
6 Yaş	32	19,5

Katılımcıların 2-6 yaş arası çocuk sahibi olma kriterini esas alan araştırmada 2-6 yaş arası toplam çocuk sayısı 191'dir. Her katılımcının 2-6 yaş arası bir çocuğu bulunmakta ve 27 katılımcının 2-6 yaş arasında iki çocuğu bulunmaktadır. 2 yaşında çocuğu olan katılımcı %25,6 (42 kişi), 3 yaşında çocuğu olan katılımcı %20,1 (33 kişi), 4 yaşında çocuğu olan katılımcı %23,8 (39 kişi), 5 yaşında çocuğu olan katılımcı %26,8 (44 kişi), 6 yaşında çocuğu olan katılımcı %19,5 (32 kişi)'dir.

Tablo 3.8. Çalışma Grubunun Çocuklarının Cinsiyet Dağılımı

Çocuk Cinsiyeti	2-6 Yaş Arası Çocuk Sayısı (n = 190)	Yüzde Oranları (%)
Kız	81	49,4
Erkek	109	67,1

Katılımcıların 2-6 yaş arasındaki çocuklarının cinsiyetleri; kız çocuğu olan katılımcılar %49,4 (81 kişi), erkek çocuğu olan katılımcılar %67,1 (109 kişi)'dir.

Tablo 3.9. Çalışma Grubunun Herhangi Bir İşte Çalışma Durumu

Herhangi Bir İşte Çalışma Durumu	Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
Herhangi bir işte çalışanlar	101	61,6
Herhangi bir işte çalışmayanlar	62 kişi	37,8

Katılımcıların %61,6'sı (101 kişi) herhangi bir işte çalışırken, %37,8'i (62 kişi) herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Tablo 3.10. Çalışma Grubunun Ekonomik Durumunun Dağılımı

Ekonomik Durum	Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
Çok İyi	7	4,3
İyi	70	42,7
Orta	82	50
Kötü	4	2,4
Çok Kötü	0	0

Katılımcıların ekonomik durumlarını çok iyi ve çok kötü arasında değerlendirmeleri istenmiştir ve hiçbir katılımcı ekonomik durumunun çok kötü

olduğunu belirtmemiştir. Katılımcıların %4,3 (7 kişi)'ü çok iyi, %42,7 (70 kişi)'si iyi, %50 (82 kişi)'si orta, %2,4 (4 kişi)'ü kötü olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3.11. Çalışma Grubunun Kardeş Sayısı Dağılımı

Kardeş Sayısı	Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
Tek Kardeş	14	8,5
İki Kardeş	45	27,4
Üç Kardeş	47	28,7
Dört Kardeş	14	14,1
Beş Kardeş	10	6,1
Altı Kardeş	13	7,9
Sekiz Kardeş	4	2,4
Dokuz Kardeş	3	1,8
On Kardeş	4	2,4

Katılımcıların %8,5 (14 kişi)'i tek kardeş olduklarını, %27,4 (45 kişi)'ü iki kardeş olduklarını, %28,7 (47 kişi)'si üç kardeş olduklarını, %14,1 (14 kişi)'i dört kardeş olduklarını, %6,1 (10 kişi)'i beş kardeş olduklarını, %7,9 (13 kişi)'u altı kardeş olduklarını, %2,4 (4 kişi)'ü sekiz kardeş olduklarını, %1,8 (3 kişi)'i dokuz kardeş olduklarını ve %2,4 (4 kişi)'ü on kardeş olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3.12. Çalışma Grubunun Doğum Sırası Dağılımı

	Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
İlk Çocuk	62	37,8
Ortanca	57	34,8
Sonuncu	44	26,8

Katılımcıların %37,8 (62 kişi)'i ilk çocuk, %34,8 (57 kişi)'i ortanca çocuk, %26,8 (44 kişi)'i son çocuktur.

Tablo 3.13. Çalışma Grubunun Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumlarının Dağılımı

Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Aldınız mı?	Bir Çalışma Grubu (n = 163)	Yüzde Oranları (%)
Evet	31	18,9
Hayır	132	80,5

Katılımcılara Katılımcı Bilgi Formu'nda 'Daha Önce Psikolojik/Psikiyatrik Bir Yardım Aldınız mı?' diye sorulmuştur. Katılımcıların %18,9 (31 kişi)'u evet cevabını verirken, %80,5 (132 kişi)'i hayır cevabı vermiştir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırma Kişisel Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği, Evlilikte Uyum Ölçeği, Ebeveyn Tutum Ölçeği ile yürütülmüştür.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu'nda katılımcılara; yaş, cinsiyet, çocuk sayıları ve yaşları, sosyoekonomik durumları, eğitim seviyeleri ve eşlerinin eğitim seviyesi, daha önce psikolojik/psikiyatrik bir yardım alıp almadıkları soruları yöneltilmiştir.

3.3.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

1994 yılında Bernstein ve arkadaşları tarafından geliştirilen Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği en son haliyle 28 maddeden oluşmaktadır. Vedat Şar tarafından 1996 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Çocukluk çağında yaşanan duygusal istismar, fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal beş alt boyutundan oluşmaktadır. Şar, Öztürk ve İkikardeş tarafından 2012 yılında Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını yapmıştır. Cronbach alfa iç tutarlılık değerleri .73-.90 arasında değişmektedir. Bu değerler ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Beşli likert tipi cevaplaması bulunan ölçeğin beş alt kategorinin puanı ve toplam puanı hesaplanmaktadır. Öncelikle 2, 5, 7, 13, 19, 26 ve 28. Maddeler ters dönüştürülerek hesaplanır. Fiziksel ihmal 1,2,4,6, ve 26. Maddeler; fiziksel istismar 9,11,12,15 ve 17. Maddeler; duygusal ihmal 5,7,13,19 ve 28. Maddeler, duygusal istismar 3,8,14,18 ve 25. Maddelerin

toplamıyla hesaplanmaktadır. Ayrıca 3 minimizasyon sorusu mevcuttur. Minimizasyon soruları olan 10, 16 ve 22. Maddeler ise travmayı inkarı saptamak için olduğundan ters çevrilmemektedir. Böylece her alt ölçekten 5-25 arası puan alınır ve toplamda da 25-125 arası puan elde edilir.

3.3.3. Evlilikte Uyum Ölçeği

Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ), Locke ve Wallace tarafından 1959 yılında geliştirilmiştir. Tutarel Kışlak tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Evlilikte Uyum Ölçeği, evli bireylerin ilişkilerindeki uyumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. 15 maddeden oluşan Evlilikte Uyum Ölçeği; eş ile arkadaşlar, cinsellik, toplumsal kurallar, akrabalar gibi çeşitli konularda anlaşıp anlaşamadıkları ve ilişkilerini değerlendirmeleri istenen sorulardan oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .90 olarak belirlenmiştir.

Ölçeğin puanlamasında, ilk soru evlilikte mutluluğu değerlendirmekte ve 0-6 arasında puanlanmaktadır. İkinci sorudan dokuzuncu soruya kadar 5-0 arası puanlama yapılır. 10. Soru öncesinde 0-1-2 şeklinde puanlanırken Freeston ve Plechaty itirazı üzerine sadece anlaşmaya varılma durumunda 1 puan verilerek diğer seçeneklerde 0 puan verilir. On birinci soru 3-2-1, on üçüncü soru 0-1-2-3, on dördüncü soru 2-1-0 ve on beşinci soru 0-1-2-2- şeklinde değerlendirilir. On ikinci soru yine Freeston ve Plechaty eleştirileri üzerine değiştirilerek anlaşmazlık durumunda 0, her iki seçenek içinde dışarıda veya evde işaretlenmesi durumunda 1 puan verilerek değerlendirilmektedir. Böyle yapılan değişikliklerle ölçekten alınabilecek en yüksek toplam puan 58, en düşük puan ise 0 olmuştur. Ölçeğin kesim puanı 43.5'tir; 43'ten yüksek puan evlilikte uyumu, 43'ten düşük puan almak evlilikte uyumsuzluğu göstermektedir.

3.3.4. Ebeveyn Tutum Ölçeği

Ebeveyn Tutum Ölçeği, 2-6 yaş arası çocuğu olan anne ve babaların çocuk yetiştirme tutumunu ölçmek amacıyla Şendil ve Karabulut Demir (2008) tarafından geliştirilmiştir. 46 maddeden oluşan ölçek, beşli likert tipi ile cevaplandırılmaktadır. Her zaman böyledir cevapları 5, hiçbir zaman böyle değildir cevapları 1 olacak şekilde her boyutun ayrı bir toplam puanı hesaplanmakta ve yüksek alınan boyut puanı kişinin ebeveyn tutumunu temsil etmektedir.

Ebeveyn Tutum Ölçeği sonucundan dört kategori puanı elde edilmektedir: demokratik tutum puanı, aşırı koruyucu tutum puanı, izin verici tutum puanı ve otoriter tutum puanı. Demokratik tutum; 2.,5.,6.,7.,13.,14.,15.,18.,20.,23.,25.,29.,36.,37.,38. ve 42. maddelerin toplamıyla elde edilir. Aşırı koruyucu tutum; 4.,8.,12.,16.,21.,22.,28.,30.,41. ve 46. maddelerin toplamıyla elde edilir. İzin verici tutum; 1.,17.,24.,31.,33.,34.,43. ve 44. maddelerin toplamıyla elde edilir. Otoriter tutum; 3.,9.,11.,19.,26.,27.,32.,35.,39.,40. ve 45. maddelerin toplamıyla elde edilir. Yüksek puan elde etmek o tutumu benimseyen davranışlar sergilemek anlamına gelmektedir. Cronabch's Alpha değerleri; demokratik tutum için .83, aşırı koruyucu tutum için .75, izin verici tutum için .74 ve otoriter tutum için .76'dır.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

İstanbul ilinde yaşayan 2-6 yaş arası çocuğu olan evli bireylere ulaşılmıştır. Katılımcılara gönüllük esasına dayanarak sırasıyla Katılımcı Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği, Evlilik Tutumları Ölçeği ve Ebeveyn Tutum Ölçeği verilmiş ve doldurmaları istenmiştir. Bir aylık bir süre içinde 170 katılımcıya ulaşılmıştır. 7 katılımcının formları eksik bilgi vermesi sebebiyle araştırmaya dahil edilmemiştir.

3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırmanın ölçeklerden elde edilen verileri kodlanarak, Spss 22 (Statistical Package For Social Sciences) programında nicel veriler analiz edilmiştir. Kategorik değişkenlere ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. İki grubun karşılaştırıldığı durumlarda katılımcı sayısının 100 ve üzeri olması durumunda t testi uygulanmıştır. Parametrik test kriterlerinin karşılanmadığı durumlarda ise, Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. İki den fazla grubun karşılaştırıldığı durumlarda parametrik test kriterlerinin karşılanmadığı durumlarda Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. İki değişken arasındaki ilişkinin incelenmesi gereken durumlarda katılımcı sayısı 100'ün üzerinde olduğu için Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 4.1.'de Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği alt boyutlarından alınan puanların ve toplam travma puanının ortalama ve standart sapması verilmiştir. Bu verilere göre; çalışma grubunun Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nden toplam aldıkları puanlar ortalaması ($\bar{X}=33,5$) eşik değerinin altında kalmıştır. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği alt boyutlarından fiziksel ihmal puan ortalaması ($\bar{X}=7$), duygusal ihmal puan ortalaması ($\bar{X}=5,7$), duygusal istismar puan ortalaması ($\bar{X}=6,1$) eşik değerinin altında kalırken; fiziksel istismar puan ortalaması ($\bar{X}=5,7$) ve cinsel istismar puan ortalaması ($\bar{X}=5,4$) eşik değerinin üstünde çıkmıştır.

Tablo 4.1. Çalışma Grubunun Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Alt Boyut ve Toplam Travma Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Dağılımları

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Alt Boyutları	Ortalama Puanları \bar{X}	Standart Sapma Ss
Fiziksel İhmal	7,0	2,4
Fiziksel İstismar	5,7	1,9
Duygusal İhmal	9,4	4,1
Duygusal İstismar	6,1	1,8
Cinsel İstismar	5,4	1,3
Toplam Travma	33,5	7,9

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann-Whitney Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Cinsiyet	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Fiziksel İhmal	Kadın	73,11	-3,473	,001*	107
	Erkek	98,98			56
Fiziksel İstismar	Kadın	80,21	-,951	,341	107
	Erkek	85,45			56
Duygusal İhmal	Kadın	78,90	-1,169	,242	107
	Erkek	87,93			56
Duygusal İstismar	Kadın	83,29	-,554	,580	107
	Erkek	79,54			56
Cinsel İstismar	Kadın	84,96	-1,830	,067	107
	Erkek	76,34			56
Toplam Travma	Kadın	77,22	-1,791	,073	107
	Erkek	91,13			56

p<0,05*

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,791$; $p>0,05$).

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-3,473$; $p<0,05$).

Erkeklerin fiziksel ihmal puan ortalamaları kadınların fiziksel ihmal puan ortalamalarından yüksek olduğu belirlenmiştir.

Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,951$; $p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,169$; $p>0,05$). Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,554$; $p>0,05$). Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,830$; $p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının eğitim durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo.4.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Eğitim	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Fiziksel İhmal	Lise ve Altı	98,46	-4,089	,000*	71
	Üniversite	69,29			92
Fiziksel İstismar	Lise ve Altı	83,07	-,363	,717	71
	Üniversite	81,17			92
Duygusal İhmal	Lise ve Altı	90,00	-1,916	,055	71
	Üniversite	75,83			92

		Üniversite			
Duygusal İstismar	Lise ve Altı	84,84	-,777	,437	71
		79,81			92
		Üniversite			
Cinsel İstismar	Lise ve Altı	78,62	-1,327	,184	71
		84,61			92
		Üniversite			
Toplam Travma	Lise ve Altı	93,01	-2,623	,009*	71
		73,51			92
		Üniversite			

p<0,05*

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları eğitim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları eğitim durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,623$; $p<0,05$). Lise ve altı mezuniyeti olan katılımcıların Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları, üniversitesi mezunu katılımcıların Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nden aldıkları toplam puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların eğitim durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-4,089$; $p<0,05$). Lise ve altı mezuniyeti olan katılımcıların fiziksel ihmal puanları, üniversitesi mezunu katılımcıların fiziksel ihmal puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların eğitim durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,363$; $p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların eğitim durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,926$; $p>0,05$). Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların eğitim durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,777$; $p>0,05$). Cinsel istismar alt boyutundan alınan

puanların eğitim durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,327$; $p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının evlenme şekline göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.4. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Evlenme Şekline Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Evlenme Şekli	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Fiziksel İhmal	Flört/Tanışarak	78,48	-2,015	,044*	131
	Görücü Usulü	96,42			32
Fiziksel İstismar	Flört/Tanışarak	81,65	-0,271	,786	131
	Görücü Usulü	83,42			32
Duygusal İhmal	Flört/Tanışarak	81,22	-0,429	,668	131
	Görücü Usulü	85,19			32
Duygusal İstismar	Flört/Tanışarak	82,54	-0,342	,732	131
	Görücü Usulü	79,78			32
Cinsel İstismar	Flört/Tanışarak	84,19	-1,985	,047*	131
	Görücü Usulü	73,02			32
Toplam Travma	Flört/Tanışarak	80,53	-0,860	,420	131
	Görücü Usulü	88,02			32

$p<0,05^*$

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları evlenme şekline göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,860$; $p>0,05$).

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların evlenme şekline göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,015$; $p<0,05$). Flört/tanışarak evlenen kişilerin fiziksel ihmal puan ortalamaları görücü usulü evlenen kişilerin fiziksel ihmal puan ortalamalarından düşük olduğu belirlenmiştir. Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların evlenme şekline göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-1,985$; $p>0,05$). Flört/tanışarak evlenen kişilerin cinsel istismar puan ortalamaları görücü usulü evlenen kişilerin cinsel istismar puan ortalamalarından yüksek olduğu belirlenmiştir.

Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların evlenme şekline göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,271$; $p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların evlenme şekline göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,429$; $p>0,05$). Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların evlenme şekline göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,342$; $p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.5. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Yaşa Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Yaş	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
---	-----	--------------------------	---	---	---

Fiziksel İhmal	20-34 Yaş	80,13	-,531	,596	82
	35-50 Yaş	83,89			81
Fiziksel İstismar	20-34 Yaş	83,87	-,726	,468	82
	35-50 Yaş	80,10			81
Duygusal İhmal	20-34 Yaş	87,83	-1,599	,110	82
	35-50 Yaş	76,10			81
Duygusal İstismar	20-34 Yaş	83,60	-,503	,615	82
	35-50 Yaş	80,38			81
Cinsel İstismar	20-34 Yaş	87,37	-2,416	,016*	82
	35-50 Yaş	76,56			81
Toplam Travma	20-34 Yaş	86,65	-1,270	,204	82
	35-50 Yaş	77,29			81

p<0,05*

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları yaşa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,270$; $p>0,05$).

Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,416$; $p>0,05$). 20-34 yaş arasındaki katılımcıların cinsel istismar puanları, 35-50 yaş arasındaki katılımcıların cinsel istismar puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,531$; $p>0,05$). Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,726$; $p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır

($Z=-1,599$; $p>0,05$). Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,503$; $p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının çalışma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.6. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Çalışma Durumu	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Fiziksel İhmal	Çalışanlar	85,49	-1,259	,208	101
	Çalışmayanlar	76,31			62
Fiziksel İstismar	Çalışanlar	83,80	-0,887	,375	101
	Çalışmayanlar	79,06			62
Duygusal İhmal	Çalışanlar	73,19	-0,415	,678	101
	Çalışmayanlar	80,06			62
Duygusal İstismar	Çalışanlar	87,06	-2,015	,044*	101
	Çalışmayanlar	73,75			62
Cinsel İstismar	Çalışanlar	81,75	-0,141	,888	101
	Çalışmayanlar	72,40			62
Toplam Travma	Çalışanlar	85,67	-1,272	,202	101
	Çalışmayanlar	76,02			62

$p<0,05^*$

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları çalışma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları çalışma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,272$; $p>0,05$).

Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,015$; $p<0,05$). Herhangi bir işte çalışan katılımcıların duygusal istismar puan ortalamaları herhangi bir işte çalışmayan katılımcıların duygusal istismar puan ortalamalarından yüksek olduğu belirlenmiştir.

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,259$; $p>0,05$). Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,887$; $p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,415$; $p>0,05$). Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,141$; $p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının evlilik yıllarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simironov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo.4.7. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Evlilik Yılına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Evlilik Yılı	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Fiziksel İhmal	2-10 Yıl	76,64	-2,184	,029*	110

	11-Yıl ve Üstü	93,13			53
Fiziksel İstismar	2-10 Yıl	84,01	-1,116	,267	110
	11-Yıl ve Üstü	77,83			53
Duygusal İhmal	2-10 Yıl	81,60	-,157	,875	110
	11-Yıl ve Üstü	82,83			53
Duygusal İstismar	2-10 Yıl	81,63	-,165	,869	110
	11-Yıl ve Üstü	82,76			53
Cinsel İstismar	2-10 Yıl	83,12	-,720	,472	110
	11-Yıl ve Üstü	79,86			53
Toplam Travma	2-10 Yıl	80,40	-,625	,532	110
	11-Yıl ve Üstü	85,32			53

p<0,05*

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları evlilik yıllarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları eğitim durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,184$; $p<0,05$). 11 Yıl ve üstü evliliği olan katılımcıların fiziksel ihmal puanları, 2-10 yıl evliliği olan katılımcıların fiziksel ihmal puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,116$; $p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,157$; $p>0,05$). Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark

istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,165;p>0,05$).Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,720;p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının çocuk sayısına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.8. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Çocuk Sayısı	Sıralama Ortalamaları	P	N
Fiziksel İhmal	1 Çocuk	74,15	,173	67
	2 Çocuk	86,72		69
	3 Çocuk ve Üzeri	89,43		27
Fiziksel İstismar	1 Çocuk	81,02	,285	67
	2 Çocuk	85,96		69
	3 Çocuk ve Üzeri	74,30		27
Duygusal İhmal	1 Çocuk	77,57	,367	67
	2 Çocuk	88,07		69
	3 Çocuk ve Üzeri	77,48		27
Duygusal İstismar	1 Çocuk	88,98	,188	67
	2 Çocuk	77,68		69

	3 Çocuk ve Üzeri	75,72		27
Cinsel İstismar	1 Çocuk	83,96	,218	67
	2 Çocuk	83,53		69
	3 Çocuk ve Üzeri	73,24		27
Toplam Travma	1 Çocuk	79,24	,566	67
	2 Çocuk	86,52		69
	3 Çocuk ve Üzeri	77,30		27

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları evlilik yıllarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları eğitim durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların çocuk sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların çocuk sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların çocuk sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların çocuk sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların çocuk sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının katılımcıların doğum sırasına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik

değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo.4.9. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Doğum Sırası	Sıralama Ortalamaları	P	N
Fiziksel İhmal	İlk	77,81	,628	62
	Ortanca	85,61		57
	Sonuncu	83,23		44
Fiziksel İstismar	İlk	81,62	,973	62
	Ortanca	82,82		57
	Sonuncu	81,47		44
Duygusal İhmal	İlk	81,51	,452	62
	Ortanca	87,45		57
	Sonuncu	75,64		44
Duygusal İstismar	İlk	78,89	,733	62
	Ortanca	83,17		57
	Sonuncu	84,88		44
Cinsel İstismar	İlk	84,52	,383	62
	Ortanca	77,79		57
	Sonuncu	83,90		44
Toplam Travma	İlk	79,05	,723	62
	Ortanca	85,89		57

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları doğum sırasına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının katılımcıların psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.10. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Puanları ve Toplam Puanın Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumu	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Fiziksel İhmal	Yardım Alanlar	81,76	-0,033	,974	31

	Yardıml Almayanlar	82,06			132
Fiziksel İstismar	Yardıml Alanlar	95,69	-2,558	,011*	31
	Yardıml Almayanlar	78,78			132
Duygusal İhmal	Yardıml Alanlar	95,13	-1,734	,083	31
	Yardıml Almayanlar	78,92			132
Duygusal İstismar	Yardıml Alanlar	112,87	-4,664	,000*	31
	Yardıml Almayanlar	74,75			132
Cinsel İstismar	Yardıml Alanlar	100,53	-4,014	,000*	31
	Yardıml Almayanlar	77,65			132
Toplam Travma	Yardıml Alanlar	104,48	-2,955	,003*	31
	Yardıml Almayanlar	76,72			132

p<0,05*

Katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmaları ölçeğinden aldıkları toplam puanları psikolojik/psikiyatrik yardıml alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam travma puanları çalışma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (Z=-2,955; p<0,05). Psikolojik/psikiyatrik yardıml alan katılımcıların toplam travma puanları, psikolojik/psikiyatrik yardıml almayan katılımcıların toplam travma puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Fiziksel istismar alt boyutundan alınan puanların psikolojik/psikiyatrik yardıml alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (Z=-2,558; p<0,05). Psikolojik/psikiyatrik yardıml alan katılımcıların fiziksel istismar puanları, psikolojik/psikiyatrik yardıml almayan katılımcıların fiziksel istismar puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Duygusal istismar alt boyutundan alınan puanların psikolojik/psikiyatrik yardıml alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (Z=-4,664; p<0,05). Psikolojik/psikiyatrik yardıml alan katılımcıların duygusal istismar puanları, psikolojik/psikiyatrik yardıml almayan katılımcıların duygusal istismar puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Cinsel istismar alt boyutundan alınan puanların psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,955$; $p<0,05$). Psikolojik/psikiyatrik yardım alan katılımcıların cinsel istismar puanları, psikolojik/psikiyatrik yardım almayan katılımcıların cinsel istismar puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Fiziksel ihmal alt boyutundan alınan puanların psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-0,033$; $p>0,05$). Duygusal ihmal alt boyutundan alınan puanların psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,794$; $p>0,05$).

Tablo 4.11. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği Puan Ortalaması ve Standart Sapması

Evlilikte Uyum Ölçeği	Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (Ss)
Genel Puan	43,9	8,2

Tablo 4.10’da gösterilen katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği’nden aldıkları ortalama puan 43,9’dur. Katılımcıların yüksek uyum düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4.12. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği-Uyum Dağılımları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Çalışma Grubu (N = 163)	Yüzde Oranları (%)
Yüksek Uyum	105	64,0
Düşük Uyum	58	35,4

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği’nden aldıkları puanlar doğrultusunda yüksek uyum gösteren katılımcıların %64 (105 kişi), düşük uyum gösteren katılımcıların %35,4 (58 kişi) olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 4.13. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği-Mutluluk Dağılımları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Çalışma Grubu (N = 163)	Yüzde Oranları (%)
0	3	1,8
1	2	1,2
2	4	2,4
3	31	18,9
4	20	12,2
5	39	23,8
6	6	39,0

Evlilikte Uyum Ölçeği'nde kişilerin evliliklerinden duydukları mutlulukları derecelendirdikleri sorunun yüzdelik dağılımları Tablo 4.12'de verilmiştir. Evliliklerindeki mutluluğa 0 puan vererek 'çok mutsuz' olduğunu belirten katılımcılar %1,8 (3 kişi), 1 puan veren katılımcılar %1,2 (2 kişi), 2 puan veren katılımcılar %2,4 (4 kişi), 3 puan vererek 'mutlu' olduğunu belirten katılımcılar %18,9 (31 kişi), 4 puan veren katılımcılar %12,2 (20 kişi), 5 puan veren katılımcılar %23,8 (39 kişi) ve 6 puan vererek 'çok mutlu' olduğunu belirten katılımcılar %39,0 (64 kişi)'dir.

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p < .05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.14. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Cinsiyet	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Genel Puan	Kadın	84,02	-,756	,450	107
	Erkek	78,14			56

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları cinsiyetlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam puanları cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,756$; $p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.15. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Yaşa Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Yaş	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Genel Puan	20-34 Yaş	80,65	-,367	,713	82
	35-50 Yaş	83,36			81

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları yaşa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam puanları yaşa göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,367$; $p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın eğitime göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.16. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U

Evlilikte Uyum Ölçeği	Eğitim	Testi Sonuçları		P	N
		Sıralama Ortalamaları	Z		
Genel Puan	Lise ve Altı	75,65	-1,512	,131	71
	Üniversite	86,90			92

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları eğitimlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam puanları eğitime göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın herhangi bir işte çalışma durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.17. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Herhangi Bir İşte Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Herhangi Bir İşte Çalışma Durumları	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Genel Puan	Çalışanlar	78,92	-1,065	,287	101
	Çalışmayanlar	87,02			62

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları herhangi bir işte çalışma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam puanları herhangi bir işte çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,065$; $p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın evlilik yıllarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.18. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Evlilik Yıllarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçlar

Evlilikte Uyum Ölçeği	Evlilik Yılı	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Genel Puan	2-10 Yıl	82,50	-,195	,845	110
	11 Yıl ve Üstü	80,96			53

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları evlilik yıllarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre; toplam puanları evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,195;p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın çocuk sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.19. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Çocuk Sayısı	Sıralama Ortalamaları	P	N
Genel Puan	1 Çocuk	79,45	,846	67
	2 Çocuk	83,88		69
	3 Çocuk ve Üzeri	88,54		27

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre; toplam puanları çocuk sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın doğum sırasına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.20. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Doğum Sırası	Sıralama Ortalamaları	P	N
Genel Puan	İlk Çocuk	83,80	,232	62
	Ortanca	74,04		57
	Son Çocuk	89,78		44

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları doğum sırasına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre; toplam puanları doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.21. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumunun Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumu	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Genel Puan	Yardım Alanlar	74,18	-1,027	,304	31
	Yardım Almayanlar	83,84			102

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları psikolojik/psikiyatrik bir yardım alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam puanları psikolojik/psikiyatrik bir yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,027$; $p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın evlenme şekline göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.22. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Evlenme Şekline Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Evlenme Şekli	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Genel Puan	Flört/Tanışarak	83,50	-,824	,410	131
	Görücü Usulü	75,84			32

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları evlenme şekline göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; toplam puanları evlenme şekline göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,824$; $p>0,05$).

Evlilikte Uyum Ölçeği'nden alınan toplam puanın ekonomik durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.23. Çalışma Grubunun Evlilikte Uyum Ölçeği'nden Aldıkları Toplam Puanların Ekonomik Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Evlilikte Uyum Ölçeği	Ekonomik Durum	Sıralama Ortalamaları	P	N
Genel Puan	Çok İyi	104,93	,022*	7
	İyi	92,26		70
	Orta	72,70		82
	Kötü	53,00		4

p<0,05*

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları ekonomik durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre; toplam puanları ekonomik duruma göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (p<0,05). Ekonomik durumunu çok iyi olarak değerlendiren katılımcıların, diğer katılımcılara göre Evlilik Uyum Ölçeği'nden aldıkları toplam puanları anlamlı derecede yüksektir.

Tablo 4.24. Çalışma Grubunun Ebeveyn Tutum Ölçeği Alt Kategorilerinden Aldıkları Puanların Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Çalışma Grubu (N)	Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss)
İzin Verici Tutum	163	18,7	4,9
Otoriter Tutum	163	20,8	7,6
Demokratik Tutum	163	76,0	7,6
Aşırı Korucu Tutum	163	35,8	6,9

Katılımcıların Ebeveyn tutum Ölçeği alt kategorilerinden aldıkları puanların ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 4.22’de verilmiştir. Buna göre katılımcıların İzin Verici Tutum ortalamaları 18,7; Otoriter Tutum puan ortalamaları 20,8; Demokratik Tutum puan ortalamaları 76,0; Aşırı Koruyucu Tutum puan ortalamaları 35,8’dir.

Ebeveyn Tutum Ölçeği’nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simironov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde verilerin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.25. Ebeveyn Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Cinsiyet	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Demokratik Tutum	Kadın	86,36	-1,635	,102	107
	Erkek	73,66			
İzin verici Tutum	Kadın	77,72	-1,604	,209	107
	Erkek	90,18			
Aşırı Koruyucu Tutum	Kadın	74,14	-2,943	,003*	107
	Erkek	97,02			
Otoriter Tutum	Kadın	80,60	-,525	,600	107
	Erkek	84,68			

$p<0,05^*$

Katılımcıların Ebeveyn Tutum Ölçeği’nden aldıkları Aşırı Koruyucu Tutum puanları cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan

Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre; Koruyucu Tutum puanları cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,943$; $p<0,05$). Erkek katılımcıların Aşırı Koruyucu Tutum puanları, kadın katılımcıların Aşırı Koruyucu Tutum puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Demokratik Tutum puanları cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,635$; $p>0,05$). İzin Verici Tutum puanları cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,604$; $p>0,05$). Otoriter Tutum puanları cinsiyete göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,525$; $p>0,05$).

Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının eğitime göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum verilerinin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir. İzin Verici Tutum verileri normallik değerlerini karşıladığı için ($p>.05$) ve varyansların homojenliği kriteri karşılandığı için ($p>.05$) parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.26. İzin Verici Tutum ve Aşırı Koruyucu Tutumun Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait T Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Eğitim	Ortalama	T	P	N
İzin Verici Tutum	Lise ve Altı	18,2	-1,204	,230	163
	Üniversite	19,2			
Aşırı Koruyucu Tutum	Lise ve Altı	38,2	3,997	,000*	163
	Üniversite	34,0			

$p<0,05^*$

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Aşırı Koruyucu Tutum puanları eğitime göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına göre; Aşırı Koruyucu Tutum puanları eğitime göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,204$; $p<0,05$). Lise ve altı mezuniyeti olan katılımcıların Koruyucu Tutum puanları, üniversite mezunu olan katılımcıların Koruyucu Tutum puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

İzin Verici Tutum puanları eğitime göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=3,997$; $p>0,05$).

Tablo 4.27. Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Eğitime Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Eğitim	Ortalama	Z	P	N
Demokratik Tutum	Lise ve Altı	79,62	-,567	,571	71
	Üniversite	83,84			92
Otoriter Tutum	Lise ve Altı	88,38	-1,519	,129	71
	Üniversite	77,08			92

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Demokratik Tutum, Otoriter Tutum puanları eğitime göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; Demokratik Tutum puanları eğitime göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,567$; $p>0,05$). Otoriter Tutum puanları eğitime göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,519$; $p>0,05$).

Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının herhangi bir işte çalışıp çalışmama durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum

verilerinin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p < .05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.28. İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Herhangi Bir İşte alışma Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Herhangi Bir İşte alışma Durumları	Ortalama	Z	P	N
Demokratik Tutum	alışanlar	83,27	-,438	,661	101
	alışmayanlar	79,94			62
İzin Verici Tutum	alışanlar	80,13	-,647	,518	101
	alışmayanlar	85,05			62
Otoriter Tutum	alışanlar	81,38	-,216	,829	101
	alışmayanlar	83,02			62
Aşırı Koruyucu Tutum	alışanlar	85,25	-1,125	,260	101
	alışmayanlar	76,70			62

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Demokratik Tutum, İzin verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanları herhangi bir işte çalışma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; Demokratik Tutum puanları herhangi bir işte çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z = -,438$; $p > 0,05$). Otoriter Tutum puanları herhangi bir işte çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z = -,216$; $p > 0,05$). İzin Verici Tutum puanları herhangi bir işte çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z = -,647$; $p > 0,05$). Aşırı Koruyucu Tutum puanları herhangi bir işte çalışma durumuna göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z = -1,125$; $p > 0,05$).

Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının evlilik yıllarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum verilerinin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.29. İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Evlilik Yıllarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Evlilik Yılları	Ortalama	Z	P	N
Demokratik Tutum	2-10 Yıl Arası	82,66	-,257	,779	110
	11 Yıl ve Üstü	80,63			53
Otoriter Tutum	2-10 Yıl Arası	80,25	-,685	,493	110
	11 Yıl ve Üstü	85,64			53
Aşırı Koruyucu Tutum	2-10 Yıl Arası	78,77	-1,259	,208	110
	11 Yıl ve Üstü	88,70			53
İzin Verici Tutum	2-10 Yıl Arası	88,09	-2,377	,017*	110
	11 Yıl ve Üstü	69,37			53

$p<0,05^*$

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Demokratik Tutum, İzin verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanları evlilik yıllarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; İzin Verici Tutum puanları evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,377$; $p>0,05$). 2-10 yıl arası evli olan katılımcıların İzin Verici Tutum puanları, 11 yıl ve üstü evli olan katılımcıların İzin Verici Tutum puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Demokratik Tutum puanları evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,257$; $p>0,05$). Otoriter Tutum puanları evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,685$; $p>0,05$). Aşırı Koruyucu Tutum puanları evlilik yıllarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,259$; $p>0,05$).

Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının çocuk sayısına göre farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum verilerinin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir. İzin Verici Tutum verileri normallik değerlerini karşıladığı için ($p>.05$) ve varyansların homojenliği kriteri karşılandığı için ($p>.05$) parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.30. İzin Verici Tutumun Çocuk Sayısına Göre Farklılaşım Durumuna Ait T Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Çocuk Sayısı	Ortalama	T	P	N
İzin Verici Tutum	1 Çocuk	19,8	2,790	,070	67
	2 Çocuk	18,2			69
	3 Çocuk ve Üzeri	17,5			27

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları İzin Verici Tutum puanları çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına göre; İzin Verici Tutum puanları çocuk sayısına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=2,790$; $p>0,05$).

Tablo 4.31. Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Çocuk Sayısına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Çocuk Sayısı	Ortalama	P	N
Demokratik Tutum	1 Çocuk	83,16	,188	67
	2 Çocuk	86,63		69
	3 Çocuk ve Üzeri	67,28		27
Otoriter Tutum	1 Çocuk	71,84	,055	67
	2 Çocuk	86,93		69
	3 Çocuk ve Üzeri	94,59		27
Aşırı Koruyucu Tutum	1 Çocuk	81,53	,037*	67
	2 Çocuk	74,61		69
	3 Çocuk ve Üzeri	102,06		27

$p<0,05^*$

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanları çocuk sayılarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre; Aşırı Koruyucu Tutum puanları çocuk sayılarına göre gruplar arasındaki fark

istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). 3 çocuk ve üzerinde çocuğu olan katılımcıların Aşırı Koruyucu Tutum puanları, diğer katılımcıların Aşırı Koruyucu Tutum puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Demokratik Tutum puanları çocuk sayılarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$). Otoriter Tutum puanları çocuk sayılarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının doğum sırasına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde Demokratik Tutum ve Otoriter Tutum verilerinin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p < .05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir. İzin Verici Tutum ve Aşırı Koruyucu Tutum verileri normallik değerlerini karşıladığı için ($p > .05$) ve varyansların homojenliği kriteri karşılandığı için ($p > .05$) parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.32. İzin Verici Tutum ve Aşırı Koruyucu Tutumun Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait T Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Doğum Sırası	Ortalama	T	P	N
İzin Verici Tutum	İlk Çocuk	19,6	1,500	,226	62
	Ortanca Çocuk	18,1			57
	Çocuk	18,3			44
	Son Çocuk				

Aşırı Koruyucu Tutum	İlk Çocuk	34,9	2,215	,112	62
	Ortanca	37,4			57
	Çocuk	35,1			44
	Son Çocuk				

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları İzin Verici Tutum ve Aşırı Koruyucu Tutum puanları doğum sırasına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına göre; İzin Verici Tutum puanları doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=1,500$; $p>0,05$). Aşırı Koruyucu Tutum puanları doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=2,215$; $p>0,05$).

Tablo 4.33. Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Doğum Sırasına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Doğum Sırası	Ortalama	P	N
Demokratik Tutum	İlk Çocuk	77,58	,089	62
	Ortanca Çocuk	76,51		57
	Son Çocuk	95,34		44
Otoriter Tutum	İlk Çocuk	87,40	,080	62
	Ortanca Çocuk	86,64		57
	Son Çocuk	68,38		44

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Demokratik Tutum ve Otoriter Tutum puanları doğum sırasına göre farklılık gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre; Demokratik Tutum puanları doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Otoriter Tutum puanları doğum sırasına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, İzin Verici Tutum ve Otoriter Tutum verilerinin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.34. İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve Demokratik Tutumun Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumuna Ait Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Durumu	Ortalama Alma	Z	P	N
Demokratik Tutum	Yardım Alanlar	79,06	-,385	,700	31
	Yardım Almayanlar	82,69			132
Otoriter Tutum	Yardım Alanlar	73,15	-1,163	,245	31
	Yardım Almayanlar	84,08			132
Aşırı Koruyucu Tutum	Yardım Alanlar	65,11	-2,217	,027*	31
	Yardım Almayanlar	85,97			132
İzin Verici Tutum	Yardım Alanlar	96,21	-1,867	,062	31
	Yardım Almayanlar	78,66			132

$p<0,05^*$

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Demokratik Tutum, İzin verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanları psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; İzin Verici Tutum puanları psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($Z=-2,217$; $p<0,05$). Psikolojik/psikiyatrik yardım almayan katılımcıların İzin Verici Tutum puanları, psikolojik/psikiyatrik yardım almayan katılımcıların İzin Verici Tutum puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Demokratik Tutum puanları psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,385$; $p>0,05$). Otoriter Tutum puanları psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,163$; $p>0,05$). Aşırı Koruyucu Tutum puanları psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumlarına göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,867$; $p>0,05$).

Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, İzin Verici Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanlarının ekonomik duruma göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simironov) uygulanmıştır. Normal dağılım testinde Demokratik Tutum ve Otoriter Tutum verilerinin normallik değerlerini ihlal ettiği görüldüğünden ($p<.05$) ve Aşırı Koruyucu Tutum verileri varyansların homojenliği kriteri karşılamadığı için ($p<.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir. İzin Verici Tutum verileri normallik değerlerini karşıladığı için ($p>.05$) ve varyansların homojenliği kriteri karşılandığı için ($p>.05$) parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.35. İzin Verici Tutumun Ekonomik Duruma Göre Farklılaşma Durumuna Ait T Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Doğum Sırası	Ortalama	T	P	N
----------------------	--------------	----------	---	---	---

İzin Verici Tutum	Çok İyi	22,7	3,662	,014*	7
	İyi	17,7			70
	Orta	19,1			82
	Kötü	23,0			4

p<0,05*

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları İzin Verici Tutum puanları ekonomik duruma göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına göre; İzin Verici Tutum puanları ekonomik duruma göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (t=3,662; p<0,05). Ekonomik durumunun kötü olduğunu belirten katılımcıların İzin Verici Tutum puanları diğer katılımcılardan anlamlı derecede yüksektir.

Tablo 4.36. Otoriter Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Demokratik Tutumun Ekonomik Duruma Göre Farklılaşma Durumuna Ait Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Ekonomik Durum	Ortalama	P	N
Demokratik Tutum	Çok İyi	101,50	,157	7
	İyi	89,34		70
	Orta	74,08		82
	Kötü	81,88		4
Otoriter Tutum	Çok İyi	48,36	,191	7
	İyi	79,39		70
	Orta	86,61		82
	Kötü	92,13		4

Aşırı Koruyucu Tutum	Çok İyi	88,50	,026*	7
	İyi	69,06		70
	Orta	91,89		82
	Kötü	94,25		4

p<0,05*

Katılımcıların Evlilikte Uyum Ölçeği'nden aldıkları Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum ve Otoriter Tutum puanları ekonomik duruma göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre; Aşırı Koruyucu Tutum puanları ekonomik duruma göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (p<0,05). Ekonomik durumunun kötü olduğunu belirten katılımcıların Aşırı Koruyucu Tutum puanları diğer katılımcıların Aşırı Koruyucu Tutum puanlarından yüksektir.

Demokratik Tutum puanları ekonomik duruma göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (p>0,05). Otoriter Tutum puanları ekonomik duruma göre gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nden alınan alt puanlar ve toplam puan ile Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, Otoriter Tutum ve İzin Verici Tutum puanları arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

Tablo 4.37. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ile Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişkinin Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Demokratik Tutum	İzin Verici Tutum	Aşırı Koruyucu Tutum	Otoriter Tutum
Fiziksel	r	-,201	-,053	,065	,185
İhmal	p	,010*	,498	,408	,018*
	N	163	163	163	163
Fiziksel	r	-,078	,115	,013	,054
İstismar	p	,322	,143	,866	,496
	N	163	163	163	163

Duygusal İhmal	r	-,259	,058	,052	,251
	p	,001**	,465	,510	,001**
	N	163	163	163	163
Duygusal İstismar	r	-,074	,227	-,091	,070
	p	,347	,004**	,246	,374
	N	163	163	163	163
Cinsel İstismar	r	-,104	,189	-,088	,068
	p	,188	,016*	,266	,386
	N	163	163	163	163
Toplam Travma Puanı	r	-,259	,128	,002	,238
	p	,001**	,104	,980	,002**
	N	163	163	163	163

p<0,05*

p<0,01**

Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda; toplam travma puanı ile Demokratik Tutum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,259$; $p=,001$) ve toplam travma puanı ile Otoriter Tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=,238$; $p=,002$) tespit edilmiştir. Toplam istismar düzeyi artarken demokratik tutum azalmakta ve otoriter tutum artmaktadır.

Fiziksel İhmal puanı ile Demokratik Tutum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,201$; $p=,010$) ve Fiziksel İhmal puanı ile Otoriter Tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=,185$; $p=,018$) tespit edilmiştir. Fiziksel ihmal düzeyi artarken demokratik tutum azalmakta ve otoriter tutum artmaktadır.

Duygusal İhmal puanı ile Demokratik Tutum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,259$; $p=,001$) ve Duygusal İhmal puanı ile Otoriter Tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=,251$; $p=,001$) tespit edilmiştir. Duygusal ihmal düzeyi artarken demokratik tutum azalmakta ve otoriter tutum artmaktadır.

Duygusal İhmal puanı ile Demokratik Tutum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,259$; $p=,001$) ve Duygusal İhmal puanı ile Otoriter Tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=,251$; $p=,001$) tespit edilmiştir. Duygusal ihmal düzeyi artarken demokratik tutum azalmakta ve otoriter tutum artmaktadır.

Duygusal İstismar puanı ile İzin Verici Tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=,227$; $p=,004$) tespit edilmiştir. Duygusal istismar düzeyi artarken izin verici tutum da artmaktadır.

Cinsel İstismar puanı ile İzin Verici Tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=,189$; $p=,016$) tespit edilmiştir. Cinsel istismar düzeyi artarken izin verici tutum da artmaktadır.

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nden alınan alt puanlar ve toplam puan ile Evlilikte Uyum Ölçeği puanları arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

Tablo 4.38. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ile Evlilikte Uyum Arasındaki İlişkinin Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Fiziksel İhmal	Fiziksel İstismar	Duygusal İhmal	Duygusal İstismar	Cinsel İstismar	Toplam Travma
Evlilikte Uyum Puanı	r	-,254	-,134	-,292	-,247	-,100	-,349
	p	,001*	,089	,000*	,001*	,202	,000*
	N	163	163	163	163	163	163

$p<0,01*$

Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile evlilikte uyum arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda; toplam travma puanı ile evlilikte uyum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,349$; $p=,000$) tespit edilmiştir. Toplam travma düzeyi artarken evlilikte uyum azalmaktadır.

Fiziksel İhmal ile evlilikte uyum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,254$; $p=,001$) tespit edilmiştir. Fiziksel ihmal düzeyi artarken evlilikte uyum azalmaktadır.

Duygusal İhmal ile evlilikte uyum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,292$; $p=,000$) tespit edilmiştir. Duygusal ihmal düzeyi artarken evlilikte uyum azalmaktadır.

Duygusal istismar ile evlilikte uyum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=-,247$; $p=,001$) tespit edilmiştir. Duygusal istismar düzeyi artarken evlilikte uyum azalmaktadır.

Ebeveyn Tutumları Ölçeği'nden alınan Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, İzin Verici Tutum ve Otoriter Tutum ile Evlilikte Uyum Ölçeği arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

Tablo 4.39. Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, İzin Verici Tutum ve Otoriter Tutum ile Evlilikte Uyum Arasındaki İlişkinin Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Demokratik Tutum	İzin Verici Tutum	Aşırı Koruyucu Tutum	Otoriter Tutum
Evlilik Uyum Puanı	r	,207	-,080	-,106	-,134
	p	,008*	,310	,176	,088
	N	163	163	163	163

p<0,01*

Ebeveyn tutumları ile evlilikte uyum arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda; demokratik tutum ile evlilikte uyum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($r=,207$; $p=,008$) tespit edilmiştir. Evlilikte uyum artarken demokratik tutum da artmaktadır.

Evlilik uyumu yüksek olan ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nden aldıkları alt puanlar ve toplam travma puanı arasında fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmış ve veriler normallik değerlerini ihlal ettiği için ($p>.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.40. Evlilik Uyumu Yüksek ve Evlilik Uyumu Düşük Olan Katılımcıların Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği Alt Kategorilerinin ve Toplam Travma Puanlarının Karşılaştırılması İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği	Evlilik Uyum Düzeyi	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
--	---------------------	-----------------------	---	---	---

Fiziksel İhmal	Evlilik Uyumu	76,45	-2,110	,035**	105
	Yüksek	99,30			58
	Evlilik Uyumu Düşük				
Fiziksel İstismar	Evlilik Uyumu	77,72	-2,218	,027**	105
	Yüksek	89,74			58
	Evlilik Uyumu Düşük				
Duygusal İhmal	Evlilik Uyumu	74,55	-2,733	,006**	105
	Yüksek	95,49			58
	Evlilik Uyumu Düşük				
Duygusal İstismar	Evlilik Uyumu	77,73	-3,468	,001**	105
	Yüksek	96,97			58
	Evlilik Uyumu Düşük				
Cinsel İstismar	Evlilik Uyumu	80,58	-0,853	,393	105
	Yüksek	84,57			58
	Evlilik Uyumu Düşük				
Toplam Travma	Evlilik Uyumu	72,44	-3,488	,000*	105
	Yüksek	99,30			58
	Evlilik Uyumu Düşük				

p<0,001*

p<0,05**

Evlilik uyumu yüksek ve düşük olan katılımcıların Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği'nden aldıkları fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal ihmal,

duygusal istismar, cinsel istismar ve toplam travma puanları arasındaki farklılığı incelemek amacıyla Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. Buna göre; evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların toplam travma puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-3,488$; $p=,000$). Evlilik uyumu düşük olan katılımcıların toplam travma puanları, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların toplam travma puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların fiziksel ihmal puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-2,110$; $p=,035$). Evlilik uyumu düşük olan katılımcıların fiziksel ihmal puanları, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların fiziksel ihmal puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların fiziksel istismar puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-2,218$; $p=,027$). Evlilik uyumu düşük olan katılımcıların fiziksel ihmal puanları, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların fiziksel ihmal puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların duygusal ihmal puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-2,733$; $p=,006$). Evlilik uyumu düşük olan katılımcıların duygusal ihmal puanları, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların duygusal ihmal puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların duygusal istismar puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-3,468$; $p=,001$). Evlilik uyumu düşük olan katılımcıların duygusal istismar puanları, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların duygusal istismar puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların cinsel istismar puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($z=-,853$; $p=,393$).

Evlilik uyumu yüksek olan ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların Ebeveyn Tutum Ölçeği'nden aldıkları demokratik tutum, izin verici tutum, aşırı koruyucu tutum ve otoriter tutum puanları arasında fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla, öncelikle normal dağılım testi (Kolmogov-Simirnov) uygulanmış ve veriler normallik değerlerini ihlal ettiği için ($p>.05$) non-parametrik testler ile devam edilmiştir.

Tablo 4.41. Evlilik Uyumu Yüksek ve Evlilik Uyumu Düşük Olan Katılımcıların Demokratik Tutum, Aşırı Koruyucu Tutum, İzin verici Tutum ve Otoriter Tutum Puanlarının Karşılaştırılması İçin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği	Evlilik Uyum Düzeyi	Sıralama Ortalamaları	Z	P	N
Demokratik Tutum	Evlilik Uyumu Yüksek	90,64	-3,149	,002*	105
	Evlilik Uyumu Düşük	66,36			58
İzin verici Tutum	Evlilik Uyumu Yüksek	78,29	-1,355	,176	105
	Evlilik Uyumu Düşük	88,72			58
Aşırı Koruyucu Tutum	Evlilik Uyumu Yüksek	78,94	-1,114	,265	105
	Evlilik Uyumu Düşük	87,53			58
Otoriter Tutum	Evlilik Uyumu Yüksek	76,31	-2,073	,038*	105
	Evlilik Uyumu Düşük	92,29			58

Evlilik uyumu yüksek ve düşük olan katılımcıların Ebeveyn Tutumları Ölçeği'nden aldıkları demokratik tutum, izin verici tutum, aşırı koruyucu tutum ve otoriter tutum puanları arasındaki farklılığı incelemek amacıyla Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. Buna göre; evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu düşük olan katılımcıların demokratik tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-3,149$; $p=,002$). Evlilik uyumu düşük olan katılımcıların demokratik tutum puanları, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların demokratik tutum puanlarından anlamlı

derecede dūřüktür. Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu dūřük olan katılımcıların otoriter tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-2,073$; $p=,038$). Evlilik uyumu dūřük olan katılımcıların otoriter tutum puanları, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların otoriter tutum puanlarından anlamlı derecede yüksektir.

Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu dūřük olan katılımcıların izin verici tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($z=-1,355$; $p=,176$). Evlilik uyumu yüksek ve evlilik uyumu dūřük olan katılımcıların aşırı koruyucu tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($z=-1,114$; $p=,265$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Tüm bireyler bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik dönemlerine geçerek yaşlılığa erer. Tüm bu dönemleri geçirirken temelleri atılan bebeklik ve çocukluk evreleri içinde bulunulan aileden ve toplumdan etkilenecek şekilde alır. Çocukları yetiştiren anne ve babaların tutum ve davranışları bu doğrultuda büyük önem arz etmektedir. Her anne ve babanın da geçtiği çocukluk dönemi aynı öneme sahiptir ve her bireyin geçtiği bu evreler ebeveyn tutumlarını da aynı zamanda evliliklerindeki uyumlarının da ebeveyn tutumlarını etkileyecekleri düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda araştırma; 2-6 yaş arası çocuğu olan evli kişilerin çocukluk çağı ruhsal travmaları, evlilik uyumu ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Araştırmanın esas hipotezlerinden biri olan evlilik uyumu ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişki korelasyon analizi ile incelenmiştir. Buna göre; demokratik tutum ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Katılımcıların evliliklerindeki uyum arttıkça demokratik tutum düzeyleri de artmaktadır. Evlilik uyumu ile izin verici tutum, aşırı korumacı tutum ve otoriter tutum arasında ise herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Ebeveyn tutumlarından sadece demokratik tutum ile evlilik uyumu arasında ilişki bulunması araştırmanın beklentilerini yeterince karşılamamaktadır. Demokratik tutum ile evlilik uyumunun pozitif yönde bir ilişki göstermesi beklenen bir sonuçtur. Evliliklerinde uyumlu olan kişilerin, çocuklarına karşı daha hoşgörülü, sevecen olması beklenmektedir (Alkan, 2017). Bulguları destekleyen araştırmalardan Günay ve Erdem (2021), Garip (2010) evlilik uyumu ile demokratik tutum arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit etmiştir. Garip aynı zamanda otoriter tutum ile evlilik uyumu arasında da negatif yönlü bir ilişki bulmuştur. Araştırma bulgularına ters olarak Güren (2017), evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkiyi de araştırdığı araştırmasında demokratik tutum ile evlilik uyumu arasında herhangi bir ilişki bulmamıştır. Alkan (2017), evlilik uyumu ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında ise; karı-koca geçimsizliği ile aşırı koruyucu annelik ve baskı ve disiplin alt boyutlar arasında anlamlı bir ilişki bulmuş, demokratik tutum ile bir ilişki bulmamıştır. Evlilikte uyum, eşlerin evliliklerinde kendilerini mutlu hissetmesi, eşleriyle iletişimlerinin olumlu olması, problemler karşısında anlaşarak çözüm üretmesini ifade etmektedir. Evliliklerinde uyumlu olan kişilerin eşleriyle

yakaladıkları bu olumlu durum aynı şekilde evin içerisinde yaşayan çocuklarına karşı tutumlarının da olumlu olmasını sağlıyor olabilir. Literatürde olumlu olarak görülen demokratik tutum bu sebeple evlilik uyumu ile pozitif bir ilişki içinde olduğu düşünülmektedir. Bu örneklem grubunda, evlilikte uyumun düşük ya da yüksek olması ise literatürde olumsuz olarak değerlendirilen ebeveyn tutumlarıyla bir ilişki göstermemektedir.

Araştırmanın bir diğer hipotezlerinden olan, çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda; toplam travma düzeyi ile demokratik tutum arasında negatif bir ilişki bulunmuş, otoriter tutum ile pozitif bir ilişki bulunmuştur. Toplam travma düzeyi artarken demokratik tutum azalmakta ve otoriter tutum artmaktadır. Bu beklenen bir sonuçtur. Literatürde çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ebeveyn tutumları ile ilgili yapılan sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Özgen (2007); toplam travma düzeyi artarken otoriter ve izin verici tutumun arttığı, demokratik ve aşırı koruyucu tutumun azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Kaya (2012), çocukların ebeveynlerinden öğrendikleri davranışların ileriki yaşantılarında onların davranışlarının temelini oluşturacağını söylemektedir. Araştırmanın bulgusunda; travma düzeyi arttıkça yani olumsuz çocukluk yaşantıları arttıkça kişilerin kendi çocuklarına karşı olumsuz tutum olarak nitelendirilen baskıcı, sert, hoşgörüsüz bir yaklaşım olan otoriter tutumun benimsendiği görülmektedir.

Fiziksel ihmal ve duygusal ihmal ile demokratik tutum arasında negatif bir ilişki bulunurken, otoriter tutum ile pozitif bir ilişki bulunmuştur. Buna göre fiziksel ihmal ve duygusal ihmal artarken demokratik tutum azalmakta ve otoriter tutum artmaktadır. Literatürle örtüşür şekilde beklenen bir sonuçtur. Duygusal ihmale maruz kalmış bireyler duygularını anlamakta ve ifade etmekte zorluk yaşayabilir. Aynı şekilde fiziksel ihmale maruz kalmış bireylerde istek ve arzularını ifade etmekte zorluklar yaşayabilmektedir (Kaplan, 1999). Bu durum iletişim kurdukları kişilere karşı duygudan uzak, hoşgörü barındırmayan bir tutum sergilemelerine sebep olabilir. Benzer şekilde Özgen (2007) fiziksel ihmalin otoriter ve izin verici tutum ile pozitif yönlü, aşırı koruyucu tutum ve demokratik tutum ile negatif yönlü bir ilişkisi olduğunu bulgulamıştır. Duygusal ihmal ile otoriter tutum ve izin verici tutum arasında pozitif yönlü, demokratik tutum ile negatif yönlü bir ilişki olduğunu bulgulamıştır. Dengizek

(2015), benzer şekilde duygusal ihmale uğrayanların baskıcı bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmamızda duygusal istismar ve cinsel istismar ile izin verici tutum arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Duygusal istismar ve cinsel istismar artarken izin verici tutum da artmaktadır. Araştırmayı destekler nitelikte Özgen (2007), cinsel istismarın otoriter ve izin verici tutum ile pozitif yönlü bir ilişkisi olduğunu bulgulamıştır. Duygusal istismarın otoriter ve izin verici tutum ile pozitif yönlü, demokratik tutum ile negatif bir ilişki olduğunu bulgulamıştır. Dengizek (2015) ise, cinsel istismara maruz kalan bireylerin demokratik tutumu benimsediklerini göstermiştir.

Araştırmada çocukluk çağı ruhsal travmaları ile aşırı koruyucu tutum arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Benzer şekilde fiziksel istismar ile ebeveyn tutumları arasında da herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Bu beklenen bir sonuç değildir. Çocukluk çağı ruhsal travmaları ve evlilik uyumu ilişkisinde de olduğu gibi fiziksel istismarın araştırmanın örnekleminin fiziksel istismar yaşantılarını baskılamasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın aksine Özgen (2017) fiziksel istismarın otoriter ve izin verici tutum ile pozitif yönlü, aşırı koruyucu tutum ile negatif yönlü bir ilişkisi olduğunu bulgulamıştır.

Esas hipotezlerinden olan çocukluk çağı ruhsal travmaları ile evlilik uyumu ile ilişkisini incelemek için yapılan korelasyon sonucuna göre; toplam travma düzeyi ile evlilik uyumu arasında ilişki bulunmuştur. Buna göre çocukluk çağı ruhsal travmaları artarken evlilik uyumu azalmaktadır. Literatür incelendiğinde bunu destekleyen araştırmalar mevcuttur. Gülgör (2018), Esinç Arz (2018), Sevinç (2020), Güneş ve ark. (2016) yaptıkları çalışmalarda evlilik uyumu çocukluk çağı ruhsal travmaları arasında ilişki tespit etmiştir. Çocukluk çağındaki olumsuz yaşantılar kişilerarası ilişkileri olumsuz etkilemektedir (Nelson ve Wampler, 2000). Travmatik deneyimler yaşamış kişiler yakın ilişki kurmakta, cinsel birliktelikler yaşamakta ve duygularını ifade etmekte sorunlar yaşayabilirler. Bu durumda travmatik yaşantıya sahip kişilerin eşleriyle olan birlikteliklerini sıkıntılı bir hale sokabilir (Nasim ve Nadan, 2013; DiLilo ve ark., 2009). Erken dönemde yaşanan olumsuz yaşantılar, çocukların güvenli bağlanmasını da olumsuz etkileyecektir. Bu durumda ileriki yaşantısında ilişkilerine de olumsuz yansıtacaktır (Erdoğan, 2019). Bunlardan hareketle travmatik bir

yaşantıya sahip kişilerin eşleriyle olan ilişkilerinde uyumsuz bir birliktelik yaşamaları beklenir bir sonuçtur.

Çocukluk çağı ruhsal travmaları alt boyutundan olan fiziksel ihmal, duygusal ihmal, duygusal istismarın da evlilik uyumu ile negatif bir ilişkisi vardır. Bu beklenen bir sonuçtur ve literatür incelendiğinde örtüşen çalışmalara rastlanmaktadır. Sevinç (2020), Güneş ve ark. (2016), Gülgör (2018) araştırmalarında benzer bir sonuca ulaşmıştır. Duygusal istismara veya duygusal ihmale maruz kalan bireylerin duygusal yoksunlukları, düşük benlik saygıları, benzer duygusal yaşantı içinde tekrar bulunma korkuları ile evlilik yaşantılarını olumsuz etkilediği düşünülebilir (Sevinç, 2020). Duygusal istismar ya da ihmal yaşayan çocukların yetişkinlik döneminde yakınlık kurmakta zorlandığı da bilinmektedir (DiLillo, 2007). Aynı şekilde fiziksel ihmal yaşayan bireyler, eşlerine güvenmekte zorluklar yaşayabilir ve fiziksel ihtiyaçlarını dile getirmekte dahi zorlanan bireyler haline gelerek evliliklerinde uyumun bozulmasına sebep olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada fiziksel istismar ve cinsel istismarın ise, evlilik uyumu ile ilişkisi bulunmamıştır. Literatür tarandığında benzerlik gösteren çalışmaların yanı sıra farklı sonuca ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Sevinç (2020), araştırma bulgularını destekler nitelikte cinsel istismar ve fiziksel istismarın evlilik uyumunu yordamadığı sonucuna ulaşmıştır. Gülgör (2018) araştırmamızla örtüşür şekilde evlilik uyumu ve çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki ilişkiyi araştırmış ve fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal ihmal, duygusal istismar, cinsel istismar alt boyutlarının tümünde evlilik uyumu ile negatif bir ilişkisi olduğunu bulgulamıştır. Nelson ve Wampler (2000)'ın, çocukluk döneminde yaşanan fiziksel istismar ve cinsel istismarın evlilik uyumuna etkisini araştırdıkları araştırmalarıyla örtüşmemektedir. Fiziksel istismar ve cinsel istismar yaşayan kişilerin yaşamayan kişilere göre evlilik uyumunun daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Güneş ve ark. (2016), çocuk evliliği yapan kadınlarla çalışmış ve çocukluk çağı travmalarının evlilik uyumuna etkisini araştırmışlardır. Cinsel istismarın çift uyumunu etkileyen etmenlerden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tersî şekilde Abalı (2007) sadece duygusal ihmal alt boyutunun evlilik uyumu ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yunus Tozan (2019) ise; evlilik uyumu, evlilik doyumu ve çocukluk çağı ruhsal travmaları arasındaki ilişkiyi araştırdıkları araştırmalarında; bu araştırma bulgularının aksine evlilik uyumu yüksek olan çiftlerin, duygusal ihmal, cinsel istismar ve toplam travma düzeyinin yüksek

olduğunu bulgulamıştır. Cinsel istismar, kişide yarattığı duygular sebebiyle en az bildirilen travma türlerindedir. Araştırmamızda evlilik uyumu ile ilişkisinin bulunmaması kişilerin cinsel istismar yaşantılarını baskılamaya çalışması sebebiyle olabileceğini düşündürmektedir. Fiziksel istismar ise, toplumumuzda eskiden bu yana var olan ancak olağanlaşan bir durum olarak görülmektedir. Toplumda şiddet haberlerinin sıkça yer almaya başlaması ile henüz yeni sayılabilecek şekilde değişmeye başlayan bu anlayışın örneklem grubuna yansımadağı ve bu sebeple bir ilişki bulunmadığı düşünülmektedir. Ayrıca, araştırmada kullanılan Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeğı'nin fiziksel istismarı yeterince ölçmediğı düşünülmektedir. Kullanılan ölçekte bireyin fiziksel istismara uğraması, uygulanan darbe sonucu hastaneye götürülmesi ile ölçülmektedir ancak kişi için sadece darbe almanın bir travmaya yol açabileceğı ve fiziksel istismar olarak değerlendirilmesi gerektiğinin ise gözardı edildiğı düşünülmektedir.

Evlilik uyumunun yüksek ve düşük olmasının çocukluk çağı ruhsal travma puanlarını farklılaştırıp farklılaştırılmadığı araştırmada incelenmiştir. Buna göre; evlilik uyumu düşük olan katılımcıların toplam travma puanları, fiziksel ihmal puanları, fiziksel istismar puanları, duygusal ihmal puanları, duygusal istismar puanları evlilik uyumu yüksek olan katılımcılara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Araştırma bulgusuna paralel olarak Yunus Tozan (2019), evlilik uyumu yüksek olan çiftlerin çocukluk çağı ruhsal travmalarının evlilik uyumu düşük olan çiftlerden anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bowlby (1982), erken çocukluk dönemindeki olumsuz yaşantıların yetişkinlikte kurulacak olan ilişkileri etkilediğini söyler. Araştırmanın sonucu literatürü desteklemektedir.

Evlilik uyumunun yüksek ve düşük olmasının ebeveyn tutum puanlarını nasıl farklılaştırdığı araştırılmıştır. İzin verici tutum ve aşırı koruyucu tutum puanları evlilik uyumu yüksek ve düşük olan gruplarda herhangi bir istatistiksel anlamlılık ifade etmezken demokratik tutum ve otoriter tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmuştur. Evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların demokratik tutum puanları evlilik uyumu düşük olan katılımcılardan anlamlı derecede yüksek olduğu, evlilik uyumu yüksek olan katılımcıların otoriter tutum puanları evlilik uyumu düşük olan katılımcılardan anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur. Yılmaz (2001), evlilik uyumu yüksek ve düşük olan iki grubun çocuklardaki saldırganlık, kaygı ve antisosyal davranışlarını etkileme durumunu araştırmış ve evlilik uyumu düşük olan grubunun

çocuklarının saldırganlık, kaygı ve antisosyal davranışlarının yüksek olduğunu bulgulamıştır. Gezin (2019), araştırmasında çocukların psikososyal gelişimlerinin eş ile ilişki alt boyut ile ilişkili olduğunu bulgulamıştır. Buna göre; çocuğun kaygı düzeyinin yüksek, sosyal ilişkilerinin zayıf ve saldırganca davranışlar sergiliyor olması literatürde olumsuz olarak nitelendirilen tutumlar ile ilişkilendirilebilir. Literatürden de yola çıkarak, evlilik uyumunun olumlu olmasının anne ve babanın çocuğa karşı davranış ve tutumunu etkilediği söylenebilir. Olumlu bir evlilik uyumu içindeki anne ve babalar çocuklarına karşı daha hoşgörülü, anlayışlı bir tutum sergilerken; evlilik uyumunun düşük olduğu durumlarda daha baskıcı, sert ve disipline etmeye çalışan bir tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılabilir.

Evlilikte uyum puanları ile ekonomik durum dışında sosyodemografik özellikler arasındaki istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç elde edilmemiştir. Evlilikte uyum puanının katılımcıların ekonomik durumlarına göre incelenmesi sonucunda; ekonomik durumunun çok iyi olduğunu söyleyen katılımcıların evlilik uyumunun diğer katılımcılardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Evlilik uyumu en düşük olan grup ise ekonomik durumunun kötü olduğunu söyleyen grup olmuştur. Benzer şekilde Yunus Tozan (2019); ekonomik durumun iyi olmasını evlilik uyumunu arttıran bir değişken olduğu ve yaş, evlilik yılı, çocuk sayısının ise evlilik uyumunu düşüren bir değişken olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şendil ve Korkut (2008), 171 katılımcı ile yürüttükleri çift uyumunun sosyodemografik özellikler ile ilişkisini inceledikleri araştırmasında; düşük ekonomik seviye ve düşük eğitim seviyesinin çift uyumunu düşürdüğü ve anlaşarak evlenen kişilerin görücü usulü evlenen kişilere göre daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduklarını göstermişlerdir.

Ebeveyn tutumlarının sosyodemografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek için yapılan analizler sonucunda aşırı koruyucu tutum ve izin verici tutum ile ilgili sonuçlar elde edilmiştir. Otoriter tutum ve demokratik tutumun herhangi bir sosyodemografik değişken ile farklılaştığı tespit edilmemiştir. Literatür taramasında ebeveyn tutumlarının sosyodemografik özellikler ile ilişkisini inceleyen çok az çalışmaya rastlanmıştır. Kısıtlı sayıdaki literatürde izin verici tutumun sosyodemografik özelliklere göre farklılaştığını gösteren bir çalışmaya rastlanmamışken; demokratik tutum ve otoriter tutum ile bazı sosyodemografik özelliklerin ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar vardır. Özyürek ve Tezel Şahin (2005), öğrenim düzeyi ve demokratik tutum arasında; Özyürek ve Tezel Şahin (2005)

çocuk sayısı ve otoriter tutum arasında; Uykan ve Akkaynak (2019), demokratik tutum ve eğitim arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Aşırı koruyucu tutum ile ilgili sonuçlardan biri cinsiyete göre farklılık bulunduğu yönündedir. Buna göre; erkek katılımcıların aşırı koruyucu tutum puanları kadın katılımcıların aşırı koruyucu tutum puanlarından yüksek bulunmuştur. Birçok araştırma cinsiyet ile ebeveyn tutumları arasında bir farklılık bulgulamamışken; Aydoğdu ve Dilekmen (2016), kadınların daha demokratik olduğunu bulgulamış ancak aşırı koruyucu tutumun cinsiyete göre farklılaşmadığını bulgulamıştır. Kısıtlı bir literatüre sahip olan bu konu genel olarak cinsiyet ile tutumlar arasında bir ilişki olmadığı yönündedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu aşırı koruyucu tutum puanlarının eğitime göre farklılık gösterdiği yönündedir. Lise ve altı mezuniyeti olan katılımcıların aşırı koruyucu tutum puanları, üniversitesi mezunu katılımcıların aşırı koruyucu tutum puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Araştırmamızın bu sonucu literatürde bazı çalışmalarla paralellik göstermektedir. Özyürek ve Tezel Şahin (2005), öğrenim seviyesi arttıkça aşırı koruyucu tutumun azaldığını bulmuştur. Aydoğdu ve Dilekmen (2016), öğrenim seviyesi arttıkça aşırı koruyucu tutumun azaldığını bulmuştur. Şanlı ve Öztürk (2012), annelerin eğitimlerinin arttıkça aşırı koruyucu tutumlarının azaldığını bulgulamıştır. Araştırma sonucunun tersi yönünde Uykan ve Akkaynak (2019), eğitim seviyesi arttıkça aşırı koruyucu tutumun arttığını bulmuştur. Kendir ve Demirli (2016) ise, aşırı koruyucu tutum ile eğitim arasında herhangi bir ilişki bulgulamamıştır.

Aşırı koruyucu tutum puanları çocuk sayısına göre de farklılık göstermektedir. 3 ve üzeri çocuğu olan katılımcıların aşırı koruyucu tutum puanları yüksek bulunmuştur. Literatürde farklı sonuçlar bulgulanmıştır. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) tek çocuklu ebeveynlerin iki çocuklu ebeveynlerden daha fazla aşırı koruyucu tutumu benimsedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Özyürek ve Tezel Şahin (2005), 3 ve üzeri çocuğu olan katılımcıların katı disiplinli bir tutum sergilediğini bulmuştur.

Ekonomik durum değişkeninde de aşırı koruyucu tutum puanları farklılık göstermektedir. Ekonomik durumunun kötü olduğunu belirten katılımcıların aşırı koruyucu tutum puanları yüksek bulunmuştur. Aydoğdu ve Dilekmen (2016), ekonomik seviye arttıkça aşırı koruyucu tutumun azaldığını bulgulamıştır.

İzin verici tutum ile evlilik süresi, psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumu ve ekonomik durum değişkenlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. 2-10 yıl arası evli katılımcıların izin verici tutum puanları, 11 yıl ve üstü evli katılımcıların izin verici tutum puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Psikolojik/psikiyatrik yardım almayan grubun psikolojik/psikiyatrik yardım alan gruba göre izin verici tutum puanları da anlamlı derecede yüksektir. İzin verici tutum puanları, aşırı koruyucu tutuma benzer şekilde en yüksek ekonomik durumunun kötü olduğunu belirten grupta daha yüksek bulunmuştur. Literatürde izin verici tutumun herhangi bir sosyodemografik özellik ile ilişkili olduğunu gösteren bir çalışmaya rastlanmamıştır.

163 katılımcının %34'ü erkeklerden, %65'i kadınlardan oluşmaktadır. Cinsiyete göre çocukluk çağı ruhsal travmalarının farklılıkları analiz edilmiştir. Buna göre; çocukluk çağı ruhsal travmalarından fiziksel ihmal alt boyutunda cinsiyete göre farklılık bulunmuştur. Kadınların fiziksel ihmal puanları, erkeklerden anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Diğer alt boyutlarda da bir anlamlılık bulunmamıştır. Benzer araştırmalarda cinsiyet ile ilgili farklı sonuçlar mevcuttur. Soyumtürk (2021), araştırma sonucuna paralel şekilde toplam travma, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal alt boyutlarında kadınların puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu bulmuştur. Yücel (2020), araştırmayı destekler nitelikte erkeklerin fiziksel ihmale kadınlardan daha fazla uğradığı sonucuna ulaşmıştır. Vural (2020), kadınlar da travmaların erkeklerden daha fazla görüldüğünü bulgulamıştır. Çarıkçı (2019), Uğur (2010), Yıldırım (2010) ve Yunus Tozan (2019), cinsiyete göre herhangi bir farklılık bulmamıştır. Gülgör (2018) ve Süslü (2020) de benzer şekilde çocukluk çağı ruhsal travmaları ile cinsiyet arasında herhangi bir ilişki bulmamıştır. Abalı (2017) ise, erkeklerin fiziksel istismar, fiziksel ihmal ve toplam travma puanlarının kadınlardan daha düşük bulgulamıştır. Esinç Arz (2018), aynı şekilde erkeklerin travma puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Özçevik ve ark. (2019), erkek öğrencilerin kızlara göre travma puanlarının ve tüm alt boyut puanlarının daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Literatürde farklı sonuçlar olması, örneklem gruplarıyla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada kadınların daha yüksek travma puanına sahip olması erkeklerin travmayı ifade etmeme eğilimi göstermiş olabilecekleri düşünülmektedir.

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının eğitim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmış ve lise ve altı mezuniyete sahip katılımcıların toplam travma

puanının üniversite mezunu katılımcılara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde fiziksel ihmal puanları da lise ve altı mezuniyeti olan katılımcılarda, üniversite mezuniyeti olan katılımcılara göre yüksektir. Uğur (2010), fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal ihmal, duygusal istismar ve toplam travmanın eğitime göre farklılaştığını bulmuştur. Lise ve altı eğitime sahip kişilerin travma puanlarının daha yüksek olduğunu bulgulamıştır.

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının evlenme şekline göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiş ve fiziksel ihmal, cinsel istismar alt boyutlarının evlenme şekline göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Görücü usulü evlenen katılımcıların fiziksel ihmal puanları flört/tanışarak evlenen katılımcıların fiziksel ihmal puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Tam tersi şekilde cinsel istismar puanları flört/tanışarak evlenen katılımcılar da görücü usulü evlenen katılımcılara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Çocukluk çağı travmalarının herhangi bir işte çalışma durumuna göre ve psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Herhangi bir işte çalışan katılımcıların duygusal istismar puanları herhangi bir işte çalışmayan katılımcıların duygusal istismar puanlarından yüksek bulunmuştur. Literatürde çalışma durumunun farklı sonuçlarına rastlanmaktadır. Ay (2013), çalışma durumunda herhangi bir farklılık bulmazken; Esinç Arz (2018), toplam travmanın çalışmayan grupta daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Psikolojik/psikiyatrik yardım alma durumunun çocukluk çağı ruhsal travmalarından sadece fiziksel ihmal ve duygusal ihmal alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulgulanmamıştır. Toplam travma puanları, fiziksel istismar puanları, duygusal istismar ve cinsel istismar puanları psikolojik/psikiyatrik yardım alan grubun yardım almayan gruba göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulgulanmıştır. Araştırma bulgusunu destekleyen Esinç Arz (2018) aynı şekilde toplam travmanın psikolojik yardım alan grupta daha yüksek olduğunu bulmuştur. Herhangi bir farklılık bulmayan çalışmalarda literatürde bulunmaktadır. Yıldırım (2010), yardım alma durumunun çocukluk çağı ruhsal travmasıyla bir ilişkisini bulgulamamıştır. Vural (2020), araştırma bulgusuna paralel şekilde yardım alan kişilerin çocukluk çağı travmalarının yüksek olduğunu bulmuştur.

Çocukluk çağı ruhsal travmalarının evlilik yılına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için yapılan analizler sonucunda, fiziksel ihmal puanlarının 11 yıl ve üstü evlilik yılı olan katılımcılar da 2-10 yıl arası evlilik yılı olan katılımcılara göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulgulanmıştır. Esinç Arz (2018), çocukluk çağı ruhsal travmalarının evlilik süreleri ile arasında bir ilişki olmadığını bulgulanmıştır. Literatürde evlilik yılından ziyade medeni hal ile ilişkisine bakılmıştır, bu nedenle kısıtlı bir bilgi edinilebilmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmada evli bireylerin eşleri de araştırmaya katılsalar dahi bireysel değerlendirmeleri yapılarak çocukluk çağı ruhsal travmaları ile evlilik uyumları ölçülmüş ve ebeveyn tutumları ve ilişkisine bakılmıştır. Gelecek araştırmalarda evli çiftler eşleriyle birlikte değerlendirilerek evlilik uyumları, çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiler değerlendirilebilir.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda katılımcı sayıları arttırılabilir ve üçlü ilişki analizleri de yapılarak değerlendirilebilir.

Araştırma İstanbul ili ile sınırlandırılmıştır, benzer bir araştırma farklı büyükşehirlerde veya küçük yerleşim bölgelerinde uygulanarak karşılaştırmalar yapılabilir.

Elde edilen sonuçlar ışığında; anne ve baba olmayı düşünen veya anne ve baba olan bireylere, çocukluk çağı yaşantılarının öneminden bahsedilecek olan, davranış ve tutumlarının ne derece önemli olduklarının aktarılacağı eğitimler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Abalı,C. (2017). *Çocukluk Çağı Travmalarının Evlilik Uyumu ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Akyıl, A. (2019). *Çocukluk Çağı Travmaları, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Diyarbakır ve Mardin Örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.
- Alkan, B. (2017). *6 yaş Çocuklarının Sosyal Anksiyete Düzeylerinin, Annelerinin Ebeveyn Tutumları ve Evlilikteki Uyumu Arasındaki İlişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Alpaslan, A. H. (2014). *Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar*. Kocatepe Tıp Dergisi. 15(2), 194-201. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Alpay, E.H. (2015). *Çocukluk Çağı Cinsel ve Fiziksel İstismarı İle Yineleyen Mağduriyet ve Psikopatoloji İlişkisinde Duygu Düzenlemenin Aracı Rolü* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Alpoğuz, D. ve Şahin, A. (2014). *Öğrencilerinin Türkçe Dersi Akademik Başarılarına Etkisi*. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 2(3), 53-67. Erişim adresi: <http://www.anadiliegitimi.com/tr/pub/issue/1360/16033>
- Aydın, B. (2004). *Çocuk ve Ergen Psikolojisi*. İstanbul: Atlas Yayın Dağıtım.
- Aydoğdu, F. ve Dilekmen, M. (2016). *Ebeveyn Tutumunun Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi. 11 (2), 569-585. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi/issue/28762/307860>
- Birliği, A. P. (2013). E Köroğlu (Çev.). *DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği, s.158.
- Birlik, E. (2019). *Ebeveynlerin Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantıları ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Bolu, A., Pan, E., Günay, H., Öznur, T., Aydemir, E.ve Erdem, M. (2014). *Travma Sonrası Stres Bozukluğunda Saldırgan Davranış ile Disosiyasyon Arasındaki İlişki*. Gülhane Tıp Dergisi, 56, 97-101. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TWpJek9ESXdNQT09/travma-sonrasi-stres-bozuklugunda-saldirgan-davranis-ile-dissosiyasyon-arasindaki-iliski>
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and loss: Cilt 1. Attachment (2 Baskı)*. New York: Basic Books.
- Bulut, S. (2009). *Depremden Sonra Çocuklarda Görülen Travma Sonrası Stres Tepkilerinin Yaş Ve Cinsiyetler Açısından Karşılaştırılması*. Türk Psikolojik

Danışma ve Rehberlik Dergisi. 4(31), 43-51. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200035>

Ceylan, A., Tuncer, O., Melek, M., Akgün, C., Gülmehmet, F. Ve Erden, Ö. (2009). Van Bölgesindeki Çocuklarda Cinsel İstismar, Van Tıp Dergisi, 16 (4), 131-134. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/242568792_Van_Bolgesindeki_Cocuklarda_Cinsel_Istismar

Chang, L., Dodge, A. K., Schwartz, D. ve Mcbride-Chang, C. (2003) *Harsh Parenting In Relation To Child Emotional Regulation And Aggression*. Journal of Family Psychology, 17(4), 598-606.

Cüceloğlu, D. (2016). *İçimizdeki Çocuk*. 52. Basım. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Cüceloğlu, D. (2016). *İletişim Donanımları*, 47. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çacı, M. (2018). *Lise Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Akademik Yaşantı Ve Empati Becerileri Üzerine Etkilerinin Araştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Çakır, S. (2008). *Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana-Babalarına Bağlanma Düzeyleri Ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çakmak, K.Ç. ve Kaplan N. (2015). *Çocuk Yetiştirme Tarzları Anne Baba Tutumları*. Aydın. Erişim adresi: <https://silo.tips/download/ocuk-yettirme-tarzları-anne-baba-tutumları>.

Çarıkcı, N.İ. (2019). *Anne-Babaya Bağlanma, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Tamamlanma İhtiyacının Kompulsif Alışveriş Üzerindeki Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.

Çetin, K. Ve Altın, H. (2017). *Cinsel İstismara Uğramış Çocukların Sosyodemografik Değerlendirilmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(2), 135-147. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/neueefd/issue/48214/571983#article_cite

Çevik, K. (2019). *3-6 Yaş Arası Çocuklara Sahip Ebeveynlerin Çocuk Yetiştirme Tutumları İle Sosyal Medya Kullanımı Arasındaki İlişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi. İstanbul.

Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). *Parenting Style As Context: An Integrative Model*. Psychological Bulletin, 113 (3), s.487-496. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/232493813_Parenting_Style_as_Context_An_Integrative_Model

Delen, E. (2021). *Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Ebeveyn Tutumu ve sosyal Anksiyete ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

- Demir Erbil, D. ve Hazer, O. (2018). *Çalışan Bireylerin Evlilik uyumlarının İncelenmesi*. International Journal of Eurasian Education and Culture. 5, 99-116. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijoeec/issue/41282/418516>
- Dereboş, Ç., Şahin Demirkapı, E., Şakiroğlu, M. ve Şafak Öztürk, C. (2018). *Çocukluk Çağı Travmalarının, Kimlik Gelişimi, Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Psikopatoloji ile İlişkisi*. Türk Psikiyatri Dergisi. 29 (4), s. 269-278. Erişim adresi: https://www.turkpsikiyatri.com/PDF/C29S4/tpd_c29_s4_269-278.pdf
- DiLillo, D., Peugh, J., Walsh, K., Panuzio, J., Trask, E. ve Evans, S. (2009). *Child Maltreatment History Among Newlywed Couples: A Longitudinal Study Of Marital Outcomes And Mediating Pathways*. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 77(4), 680. doi: 10.1037/a0015708
- Dinga, H., Hana, J., Zhanga, M., Wangb, K., Gongc, J., Yanga, S. (2017). *Moderating and mediating effects of resilience between childhood trauma and depressive symptoms in Chinese children*. Journal of Affective Disorders, 130-135.
- Durmuş, E. Ve Baba, E. (2014). *Evli Çiftlerin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Evlilik Uyumlarının Karşılaştırılması*. Ç.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23(1), 352-369. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/32277/358305>
- Dursun, A. (2010). *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Davranış Problemleriyle Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. ve Alpkan, R.L. (2005). *Evlilik Uyumu*. Düşünen Adam, 18(1), 39-47. Erişim adresi: <https://dusunenadamdergisi.org/storage/upload/pdfs/1587721786-en.pdf>
- Esiñ Arz, C. (2018). *Evli Bireylerde Evlilik Uyumunun Erişkinlerde Görülen Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Düzeyleri ile İlişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Garip, S. (2010). *5-6 Yaş Döneminde Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam eden Çocuğu Olan Eşlerin Çocuk Yetiştirme Stilleri ile Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Gezgin, S. (2019). *Cezaevinde Çocukları ile Birlikte Bulunan Annelerin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları, Kapsayıcılık İşlevleri ve Çocuklarının Psiko-sosyal Gelişim Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Glaser, D. (2002). *Emotional abuse and neglect (psychological maltreatment): A conceptual framework*. Child Abuse Negl, (26), 697-714.
- Gördeles Beşer, N., Baysan Arabacı, L., Uzunoğlu, G., Bilaç, Ö. ve Ozan, E. (2019). *Suç İtilmiş Ergenlerde Ebeveyn Tutumu ve Çocukluk Çağı Travmalarının Belirlenmesi*. Klinik Psikiyatri, 22, 219-227. Dio: 10.5505/kpd.2019.94834

- Gülgör, F. (2018). *Evli Bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Günay, A.R., Erdem, A. (2021). *Evlilik Uyumu, Çocuk Yetiştirme Tutumu, ve aile İşlevselliği Arasındaki İlişki*. Ekev Akademi Dergisi, 25(86), 149-169.
- Güneş, M., Selçuk, H., Demir, S., İbiloğlu, A. O., Bulut, M., Kaya, M. C., Yılmaz, A., Atli, A. ve Sır, A. (2016). *Çocuk Evliliği Yapan Kadınlarda Çift Uyumu ve Çocukluk Çağı Ruhsal Travması*. Journal of Mood Disorders 6(2), 63-70. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TWpNNE1qTTFOU09>
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2020-37211> TÜİK 2021 verileri.
- İkiz, S. ve Öztürk Samur, A. (2016). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Fiziksel ve İlişkisel Saldırganlığın Ebeveyn Tutumları Açısından İncelenmesi*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(35), 159-175. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/226473>
- Kalkan, M. (2002). *Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Programa Katılan Eşlerin Evlilik Uyumu Üzerindeki Etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Kalkavan, F. (2021). *Bipolar Tanısı Olan Ebeveynler ile Bilinen Bir Psikiyatrik Tanısı Olmayan Ebeveynlerin Aile İlişkileri ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi*. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 119- 135.
- Kara, B., Biçer, Ü. ve Gölkalp, A.S. (2014). *Çocuk İstismarı. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 47: 140-151. Erişim Adresi: <https://www.cshd.org.tr/abstract.php?id=87>*
- Karabulut Demir, E. ve Şendil, G. (2008). *Ebeveyn Tutum Ölçeği*. Türk Psikoloji Yazıları Dergisi, 11(21), 15-25.
- Karpuz İlericiler, N. (2015). *Evlilik Uyumunu Açıklamada Yakın İlişkilerde Bağlanma, Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar ve Psikolojik Travmanın Rolü*. (Yayınlanmamış
- Kaya, A., Bozaslan, B. ve Genç, G. (2012). *Üniversite Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumlarının Problem Çözme Becerilerine, Sosyal Kaygı Düzeylerine ve Akademik Başarılarına Etkisi*. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi. 18, 208-225. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47947/606639>
- Kendall, K., Tackett, K. (2002). *The health effects of child abuse: four pathways by which abuse can influence health*. Child Abuse Negl, 26(6-7), 715-29
- Kendir, M.E. ve Demirli, C. (2016). *Evlilik Doyumu Üzerinde Anne Baba Tutumunun Etkisinin İncelenmesi*. Eğitim Bilimleri, 11(3), 96-113. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/24572/260186>

- Kılınç, F. E. ve Aral, N. (2016). *Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması*. AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16 (1), 199-222. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/basbed/issue/38792/455800>
- Klein, M. (2011). *Haset ve Şükran*. O Koçak ve Y Erten (Çev.) İstanbul: Metis Yayınları, s.19-25.
- Koç, N. (2015). *Okul Öncesi Dönem Adaptasyon Sürecinde Ayrılık Anksiyetesi Bozukluğu Geliştirmiş 48-66 Aylık Çocuklarda Ebeveyn Tutumlarının Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kulaksızoğlu, A. (2001). 4.Baskı, *Ergenlik Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Kurucak, S. (2020). *Evli Bireylerde Ruhsal Travmanın Evlilik Uyumu veEvlilik Doyumuna Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Kuşçu, B. (2019). *Bireylerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik Esneklik, Affetme ve Benlik Kurgusu Açısından İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kuşçu, B. (2019). *Bireylerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik Esneklik, Affetme Ve Benlik Kurgusu Açısından İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kuzu, (2017). *Evlilik Uyumu ile Kişilik Özellikleri ve Mizaç Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Malkoç, G. ve Güren, A.S. (2018). *Evli Ve Çocuk Çiftlerinin Evlilik Uyumu, Evlilik Çatışması, Yakın İlişki Ve Yalnızlık Düzeylerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları ile İlişkisi*. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(33), 225-239.
- Miu, A. C., Bilc, M. I., Bunea, L. ve Szentagotai-Tatar, A. (2017). *Childhood Trauma And Sensitivity To Reward And Punishment: Implications For Depressive And Anxiety Symptoms*, Personality and Individual Differences, 119, 134-140. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0191886917304580>
- Mutallimova, S. (2014). *Lise Öğrencilerinde Depresyon Düzeyi Ve Anne Baba Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Nasim, R. ve Nadan, Y. (2013). Couples therapy with childhood sexual abuse survivors (CSA) and their partners: Establishing a context for witnessing. Family process, 52(3), 368-377. doi: 10.1111/famp.12026
- Nelson, B., ve Wampler, K. (2000). *Systemic Effects Of Trauma In Clinic Couples: An Exploratory Study Of Secondary Trauma Resulting From Childhood Abuse*.

Journal of Marital and Family Therapy, 26(2), 171-184. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/12539354_Systemic_effects_of_trauma_in_clinic_couples_An_exploratory_study_of_secondary_trauma_resulting_from_childhood_abuse

Ogelman, H.G. ve Önder, A. (2011). *Annelerin Tutumlarına Göre 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Duygusal Uyum Düzeyleri*. Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (1), s. 89-105. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mcbuefd/issue/54633/745330>

Örsel, S., Karadağ, H., Karaoğlan-Kahiloğulları, A., ve Akgün-Aktaş, E. (2011). *Psikiyatri Hastalarında Çocukluk Çağı Travmalarının Sıklığı ve Psikopatoloji ile İlişkisi*. Anadolu Psikiyatri Dergisi , 12: 130-136.

Özçevik, D., Güneş, Ö.D. ve Bahar, Z. (2019). *Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Yaşadıkları Çocukluk Çağı Travmaları*. Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 1(1),28-42. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/867135>

Özdemir, S. (2020). *Çocukluk Çağı Travması, Duygu Düzenleme Becerileri ve Somatizasyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Örnekleme* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul.

Özgen, H. (2017). *Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalarının Ebeveyn Tutumları Üzerindeki Yordayıcılığı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Özgen, H. (2017). *Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalarının Ebeveyn Tutumları Üzerindeki Yordayıcılığı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Özgüven, İ.E. (2020). *Evlilik ve Aile Terapisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özyürek, A. ve Tezel Şahin, F. (2005). *5-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Ebeveynlerin Tutumlarının İncelenmesi*. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(2), 19-34. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256308>

Santrock, J.W. (2012). *Yaşam Boyu Gelişim*. G. Yüksel (Çev.ed.). Ankara: Nobel Yayın, s.17- 260.

Soyumtürk, İ. (2021). *Yetişkin Bireylerde Algılanan Ebeveyn Tutumu İle Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Yeme Üzerine Etkisinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Spainer, G. B., Lewis, R. A. ve Cole, C. L. (1975). *Marital Adjustment Over The family Lise Cycle: The İssue Of Curvilinearity*. Journal of Marriage and Family Sayı: 37 (2), 263-275. Doi: [10.2307/350960](https://doi.org/10.2307/350960)

Sümer, N., Gündoğdu Aktürk, E. ve Helvacı, E. (2010). *Anne-Baba Tutum ve Davranışlarının Psikolojik Etkileri: Türkiye’de Yapılan Çalışmalara Toplu Bakış*. Türk Psikoloji Yazıları. 13(25), 42-59. Erişim adresi:

<https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy130199612010000m000131.pdf>

- Şanlı, D. ve Öztürk, C. (2012). *Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi*. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 32, 31-48. Erişim adresi: <http://hdl.handle.net/20.500.12397/165>
- Şar, V., Öztürk, E. ve İkikardeş E. (2012). *Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeğinin Türkiye Uyarlamasının Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması*. İstanbul Üniversitesi, İstanbul. Doi: : 10.5336/medsci.2011-26947
- Şendoğdu, M. C. (2000). *Anaokuluna Devam eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Anne Babalarını Algulamaları İle Anne-Babalarının Kendi Tutumlarını Algulamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2008). *Bazı Sosyo-Ekonomik Ve Demografik Değişkenler İle Eşler Arası Uyuma Etkisinin İncelenmesi*. Aile ve Toplum, 10(4), 7-20. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21113/227411>
- Sevinç, İ. (2020). *Çocukluk Çağı Travmaları ve Affetmenin Evlilik Uyumu İle İlişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Sirvanli Özen, D. (1999). *Eşler Arası Çatışma Ve Boşanmanın Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Davranış Ve Uyum Problemleri*. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı, 1(6), 19-29. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/268519466_Esler_arasi_catisma_ve_bosanmanin_cocuklar_uzerindeki_etkileri_I_Davranis_ve_uyum_problemleri
- Taner Derman, M. ve Başal, H.A (2013). *Okulöncesi Çocuklarında Gözlenen Davranış Problemleri ile Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki*. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2(1), 115-144. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd/issue/1728/21177>
- Taner, Y. , Gökler, B. (2004). *Çocuk istismarı ve ihlali: Psikiyatrik yönleri*. Hacettepe Tıp Dergisi, 35, 82-86. Erişim adresi: <https://docplayer.biz.tr/13798982-Cocuk-istismar-ve-ihmali-psikiyatrik-yonleri.html>
- Teicher, M.H. ve Samson, J.A. (2016). *Annuul Research Review: Enduring Neurobiological Effects of Childhoos Abuse And Neglect*. Journal of Child Psychology and Psychiarty, 53(3), 241-266. Erişim adresi: <https://www.readcube.com/articles/10.1111/jcpp.12507>
- Topbaş, M. (2004). *İnsanlığın Büyük Bir Ayıbı: Çocuk İstismarı*. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni,3(4), 76-80. Erişim adresi: https://www.bibliomed.org/mnsfulltext/1/khb_003_04_76.pdf?1639269089
- Topçu Bilir, Z. Ve Sop, A. (2016). *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Aile İlişkileri ile Çocuklarda Görülen Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40, 20-43. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/264194>

- Tutarel-Kılaş, Ş. ve Çavuşoğlu, Ş. (2006). *Evlilik Uyumu, Bağlanma Şekilleri, Yüklemeler Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki*. Aile ve Toplum, 3(9), 61-68. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/324150140_Evlilik_uyumu_baglanma_stilleri_yuklemeler_ve_benlik_saygisi_arasindaki_iliskiler_Aile_ve_Topum_Dergisi_39_61-_68
- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Çabukça, F. (2002). *Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu ile İlişkisi*. Aile ve Toplum, 5(2). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/198046>
- Tutarel-Kışlak,Ş. (1999). *Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışması*. 3P Psikoloji, Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, 7(1), 50-57. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/324150040_Evlilikte_Uyum_Olceginin_EUO_guvenirlik_ve_gecerlik_calismasi_3P_Psikoloji_Psikiyatri_ve_Psikoloji_Dergisi_71_50-57
- UNICEF, Türkiye Temsilciliği. (2002). *Sokak Çocukları ve Çalışan Çocuklar*. Ankara: UNICEF
- Uğur, Z. (2010). *Bipolar Affektif Bozuklukta Bağlanma Biçimleri, Çocukluk Çağı Travmaları ve Agresyon İlişkisi* (Yayınlanmamış uzmanlık tezi). Bakırköy Prof.Dr.Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Urş, M. (2021). *Evlilik Uyumu Yordamada Psikolojik İyilik Hali ve Cinsel Doyumun Rolünün İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Uykan, E. ve Akkaya, M. (2019). *Ebeveyn Tutumları ile Çocukların Öz Düzenlemeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi. 6(3), 1620-1644. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/828965>
- Üncü, S. (2007). *Duyusal Zeka Ve Evlilik Doyumu İlişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Vural, D.L. (2020). *Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ile Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Arasında Savunma Mekanizmalarının Aracı Rolü*. International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 6(36),1734-1743.
- Yalçın, H. (2014). *Evlilik Uyumu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(1), 250-261. Erişim adresi: <http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/24.yalcin.pdf>
- Yam, F.C. (2020). *Çocuk Cinsel İstismarına Yönelik Müdahale Basamakları Ve İşlevlerinin Kurumsal Olarak İncelenmesi*. Çocuk ve Gelişim Dergisi, 3(5), 61-77. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cg/issue/55198/636351>

- Yaman, B. (2018). *Ebeveyn Tutumlarının Çocukların Mizaç Özellikleri ve Duygu Düzenleme Becerileri Üzerindeki Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldırım, F. (2010). *Majör Depresyon Hastalarında Çocukluk Çağı Travmasının Dürtüsellik, Öfke ve İntihar Davranışı ile İlişkisi* (Uzmanlık tezi). Bakırköy Prof.Dr.Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Yılmaz, A. (2000). *Eşler Arasındaki Uyum Ve Çocuğun Algıladığı Anne-Baba Tutumu İle Çocukların, Ergenlerin Ve Gençlerin Akademik Başarıları Ve Benlik Algıları Arasındaki İlişkiler* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, A. (2001). *Eşler Arasındaki Uyum, Anne-Baba Tutumu Ve Benlik Algısı Arasındaki İlişkilerin Gelişimsel Olarak İncelenmesi*. Türk Psikoloji Dergisi, 16(47),1-24
- Yılmaz, A. (2009). *Çocuk İstismar ve İhmal: Risk Faktörleri ve Çocukların Psiko-Sosyal Gelişimi Üzerindeki Etkileri*. Civalacademy Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (1), 69-70. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TVRBek9ERTJOZz09/cocuk-istismari-ve-ihmali-risk-faktorleri-ve-cocukların-psiko-sosyal-gelisimi-uzerindeki-etkileri>
- Yunus Tozan, S. (2019). *Çocukluk Çağı Travmalarının Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumuna Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Yücel, D. (2020). *Evli Çiftlerde Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları İle Eş Desteği ve Travma Sonrası Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa , İstanbul.
- Zeren, C., Yengil, E., Çelikel, A., Arık, A. ve Arslan, M. (2012). *Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı İstismarı Sıklığı*. Dicle Tıp Dergisi. 39 (4): 536-541. Erişim adresi: <http://www.diclemedj.org/upload/sayi/4/Dicle%20Med%20J-01159.pdf>
- Waters, E., Merrick, S., Treboux, Z. Crowell, J. Ve Albersheim, L. (2000). Attachment Security Infancy and Early Adulthood:A Twenty-Year Longitudinal Study. Child Dev. 71(3), 684-689. Doi: [10.1111/1467-8624.00176](https://doi.org/10.1111/1467-8624.00176)

EKLER

Ek-A

Katılımcı Bilgi Formu

Sayın Katılımcı,

Elinizdeki form, çocukluk yaşantılarının evlilik yaşantılarına ve çocuk yetiştirme tutumlarına etkisi konusunda gerçekleştirilmekte olan bir araştırma için kişisel bilgilerinizi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Formu doldururken isim yazma zorunluluğunuz yoktur. Araştırmanın gerçekçi sonuçlar verebilmesi için aşağıdaki sorulara samimi ve doğru cevaplar vermeniz beklenmektedir. Katılımınız için teşekkür ederim.

1. Cinsiyetiniz: K () E ()
2. Yaşınız:
3. Eğitim Durumunuz: İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()
4. Ekonomik Durumunuz: Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü ()
5. Mesleğiniz:
6. Herhangi bir işte çalışıyor musunuz?: Evet () Hayır ()
7. Medeni Durumunuz: Evli () Dul () Boşanmış ()
8. Kaç yıllık evlisiniz? :
9. Eşinizle nasıl evlendiniz? Tanışarak / Flört () Görücü Usulü ()
10. Eşinizin Eğitim Durumu: İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()
11. Kaç çocuğunuz var?:
12. Çocuğunuzun / Çocuklarınızın yaşı ve cinsiyeti:

13.Kaç kardeşiniz?:

14.Ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz?:

15.Daha önce psikolojik / psikiyatrik bir yardım aldınız mı?

Evet () Hayır ()

Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içerisine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir; lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...	1.Hiçbir Zaman	2. Nadiren	3. Kimi Zaman	4. Sık Olarak	5.Çok Sık
1.Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım.					
2. Benim bakımımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum.					
3.Ailemdelikler bana “salak”, “beceriksiz” ya da “tipsiz” gibi sıfatlarla seslenirlerdi.					
4. Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu alırlardı.					
5. Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.					

	1.Hiçbir Zaman	2. Nadiren	3. Kimi Zaman	4. Sık Olarak	5.Çok Sık
6. Yırtık, sökük ya da kirli giysiler içersinde dolaşmak zorunda kalırdım.					
7. Sevildiğimi hissediyordum.					
8. Anne ve babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini düşünüyordum.					
9. Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.					
10. Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey yoktu.					
11. Ailemdekiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.					
12. Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.					

	1.Hiçbir Zaman	2. Nadiren	3. Kimi Zaman	4. Sık Olarak	5.Çok Sık
13.Ailedekiler birbirlerine ilgi gösterirlerdi.					
14.Ailedekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.					
15.Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma (dövülme, itilip kakılma vb.) inanıyorum.					
16.Çocukluğum mükemmeldi.					
17.Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu fark ettiği oluyordu.					
18.Ailemde birisi benden nefret ederdi.					
19.Ailedekiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.					
20.Birisi bana cinsel amaçla dokundu ya da kendisine dokunmamı istedi.					

	1.Hiçbir zaman	2.Nadiren	3.Kimi zaman	4.Sık olarak	5.Çok sık
21.Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla ya da benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.					
22.Benim ailem dünyanın en iyisiydi.					
23.Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.					
24.Birisi bana cinsel tacizde bulundu.					
25.Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma (hakaret, aşağılama vb.) inanıyorum.					
26.İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi vardı.					
27.Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.					
28.Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.					

Evlilik Uyum Ölçeği

1. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı **daire** içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki **anlaşma ya da anlaşmazlık** derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız

2. Aile bütçesini () () () () () ()
İdare etme

3.Boş zaman () () () () () ()
Etkinlikleri

4.Duyguların () () () () () ()
İfadesi

5.Arkadaşlar () () () () () ()

6.Cinsel () () () () () ()
İlişkiler

7.Toplumsal () () () () () ()
Kurallara uyma
(doğru,iyi veya
Uygun davranış)

8.Yaşam () () () () () ()
Felsefesi

9.Eşin () () () () () ()
Akrabalarıyla
Anlaşma

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabın altını çiziniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle

Erkeğin susması ile

Kadının susması ile

Karşılıklı anlaşmaya varılarak

Sonuçlanır.

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

Hepsini

Bazılarını

Çok azını

Hiçbirini

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

Dışarıda bir şeyler yapmayı

Evde oturmayı

Eşiniz genellikle hangisini tercih eder?

Dışarıda bir şeyler yapmayı

Evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

Sık sık

Arada sırada

Çok seyrek

Hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz

Aynı kişiyle evlenirdiniz

Farklı kişiyle evlenirdiniz

Hiç evlenmezsiniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

Hemen hemen

Hiçbir zaman

Nadiren

Çoğu konularda

Ebeveyn Tutum Ölçeği

Ws	CÜMLELER	Her zaman böyledir	Çoğu zaman böyledir	Bazen böyledir	Nadiren böyledir	Hiçbir zaman böyle değildir
1	Ben bir başkasıyla konuşurken çocuğumun araya girmesine izin veririm.					
2	Çocuğumun kendine özgü bir bakış açısı olduğunu kabul ederim.					
3	Çocuğumla aynı fikirde olmadığımız zaman, benim fikirlerimi kabul etmesi için onu zorlarım.					
4	Çocuğumu, hayatın ufak tefek güçlüklerinden korurum.					
5	Çocuğuma bağımsız olmayı öğrenmesi konusunda yardımcı olurum.					
6	Çocuğuma, kurallara neden uyması gerektiğini açıklarım.					
7	Çocuğuma yaptığı şeyin önemli olduğunu hissettiririm.					
8	Çocuğumu, kendisi için yorucu olabilecek işlerden korurum.					
9	Çocuğum söz dinlemediğinde ona vururum.					
10	Çocuğumun iyi ve kötü davranışı karşısında neler hissettiğimi ona açıklarım.					
11	Çocuğumu yola getirmek için onu azarlarım.					
12	Çocuğuma karşı koruyucu davranırım.					
13	Çocuğum iyi davrandığında onu överim.					
14	Çocuğumun kişisel görüşlerine saygı gösteririm.					
15	Çocuğumu bir şeyleri kendi başına yapması konusunda cesaretlendiririm.					
16	Arkadaşları çocuğuma sataştığı zaman onu korurum.					
17	Çocuğumun başkaları konuşurken araya girmesine izin veririm.					
18	Çocuğumun cinsel konularda sorduğu soruları anlayacağı bir dilde doğru olarak cevaplarım.					
19	Çocuğum yanlış bir şekilde davrandığında ona bağırırım.					
20	Ebeveynlik konusunda bir yanlış yaptığımda çocuğumdan özür dilerim.					
21	Çocuğumu, kendisi için zor olabilecek işlerden korurum.					
22	Çocuğumun hastalanmasından endişe ederim.					
23	Çocuğumun duygularını serbestçe ifade etmesine izin veririm.					
24	Çocuğumun istediği saatte uyumasına izin veririm.					

CÜMLELER		Her zaman böyledir	Çoğu zaman böyledir	Bazen böyledir	Nadiren böyledir	Hiçbir zaman böyle değildir
25	Çocuğum yanlış davrandığında, bunun neden yanlış olduğunu ona açıklarım.					
26	Çocuğuma kızdığım da çocuğumu cezalandırırım.					
27	Fiziksel cezayı, çocuğumu disipline sokmanın bir yolu olarak kullanırım.					
28	Çocuğumun hayal kırıklığına uğramaması için elimden geleni yaparım.					
29	Çocuğumun büyüdükçe yeni şeyler denemeyi göze alması gerektiğine inanırım.					
30	Çocuğumun her şeyi yapmasına izin veririm.					
31	Çocuğumun yanlış davranışını görmezden gelirim.					
32	Çocuğumu başka çocuklarla kıyaslarım.					
33	Çocuğumun şımarıklıklarına göz yumarım.					
34	Çocuğumu şımartırım.					
35	Çocuğuma karşı çabuk öfkelenirim.					
36	Çocuğum bana bir şey anlatırken sözünü kesmeden dinlerim.					
37	Çocuğuma bir şey alırken onun da fikrini alırım.					
38	Çocuğumla her konuyu konuşabilirim.					
39	Çocuğuma karşı sabırsızım.					
40	En ufak bir hatasında, çocuğumu cezalandırırım.					
41	Çocuğum için hemen hemen bütün eğlencelerimden fedakarlık ederim.					
42	Çocuğumun kendi başına becerebileceği şeyleri denemesi için ona fırsat tanırım.					
43	Çocuğuma bana sormaksızın şahsi eşyalarım dan herhangi birini alıp kullanmasına izin veririm.					
44	Evimizde hangi televizyon programının izleneceği, çocuğumun isteğine göre belirlenir.					
45	Çocuğumu yapabileceğinden fazlasını yapması için zorlarım.					
46	Çocuğumu, onun cesaretini kırabilecek zor işlerden uzak tutarım.					

Özgeçmiş

Ad-Soyad : Melis Gedik Özlü

Öğrenim Durumu

İstanbul Üniversitesi – Psikoloji (2010-2014)

İstanbul Gelişim Üniversitesi – Klinik Psikoloji -Yüksek Lisans (2020-2022)

Sertifika

İstanbul Üniversitesi Aile Danışmanlığı

Boğaziçi Ruh Sağlığı Derneği EMDR Temel ve İleri Düzey Eğitimi

Marmara Üniversitesi Pedagojik Formasyon

Moxo Dikkat Testi

Stanford Binet Zeka Testi

İş Deneyimi

Okyanus Kolejleri (2015-2021)

Mesleki Deneyimler

Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Psikoloji bölümünde tamamlamıştır. Lisans eğitimi sırasında öncelikle özel bir anaokulunda staj yapmıştır. Ardından Çapa Tıp Fakültesi Nöroloji Kliniğinde Prof. Dr. Öget Öktem Tanör'ün yanında staj yaparak afazi hastalarını gözlemlemiştir. Bir afazi hastasını da Prof. Dr. Özget Öktem Tanöre gözetiminde özel olarak takip etmiştir. Aynı klinikte Nöropsikolog Pınar Uysal Cantürk ile Parkinson hastalarının bilişsel süreçlerini takip etmiş ve nöropsikolojik testleri bizzat uygulamıştır. Sonrasında özel bir klinikte Uzman Psikolog Pınar Kopar'ın yanında staj yapmıştır. İstanbul Çağlayan Adliyesi'nde Uzman Psikolog Gaye Özmen'in yanında adli vakalar ve suça sürüklenen çocukları gözlemlemiştir. Son olarak staj deneyimlerini özel bir danışmanlık merkezinin ar-ge alanında yapmıştır. 18.Ulusal Psikoloji Kongresi'nde lisans döneminde yürütmüş olduğu Hidrofesali ve Alzheimer Hastalarında İlklik ve Sonluk Etkisi ve SBST Değerlendirmesi adlı araştırmasının poster sunumu yapmıştır. Lisans mezuniyetinin ardından Güneşli Okyanus Koleji İlkokul kademesinde 6 sene okul psikoloğu olarak görev yapmıştır. Lisans eğitimi sonrasında, İstanbul Üniversitesi'nde Aile Danışmanlığı eğitimini tamamlamıştır. Marmara Üniversitesi'nde Pedagojik Formasyon eğitimini ve eş zamanlı olarak Boğaziçi Ruh Sağlığı Derneği'nden temel ve ileri düzey EMDR eğitimini tamamlamıştır. Moxo ve Stanford Binet Zeka Testi uygulayıcı sertifikasına sahiptir.

